

DARBININKAS

XLIII 30

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN 21, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY BALANDIS - APRIL 22, 1958

Administracija GLenmore 2-6916
Redakcija GLenmore 9-7281

10 CENTU

Chruščiovo nervai nepakelia lėktuvų užesio

Vietoj viršūnių konferencijos Maskva skundžia Ameriką JT

Viršūnių konferenciją rengiant, naujas netikėtas įvykis Sovietų skundas prieš Ameriką Saugumo Taryboje. Balandžio 18, penktadienį, Sovietų už. reik. min. Gromyko spaudos konferencijoje pakelbė kaltinimus Amerikai, kad jos bombonešiai su atominėmis ir vandenilinėm bombom šiaurės ašigalio srityje. ėmė artėti Sovietų Sąjungos teritorijos link. Gromyko tai išvadino Amerikos provokaciniu žygiu, kuris gali pradėti trečią karą, ir paskelbė, kad Sovietų Sąjunga kreipsis skubiai į Saugumo Tarybą.

Seštadienį Sovietų atstovas Jungt. Tautose Sobolevas pareikalavo sušaukti Saugumo Tarybos posėdį. Dabar kaip tik Saugumo Tarybai pirmininkauja Amerikos atstovas Cabot Lodge, jr. Jis ir sušaukė Saugumo Tarybos posėdį skundui prieš Ameriką pirmadienį.

AMERIKOS ATSAKYMAS
Valstybės departamentas balandžio 18 tuojau pat atmetė Sovietų kaltinimą dėl "provokaci-

jos" ašigalio rajone ar prie Sovietų Sąjungos sienos; su mielu noru sutiko klausimą svarstyti Jungtinėse Tautose kaip ir visokių kitus skundus prieš Ameriką.

Bet valstybės departamentas atsakė taip pat kaltinimu Sovietams: "Ką mes darome, yra viešai žinoma. Tačiau kas grėsmingai prieš laisvąjį pasaulį daroma anapus uždangos, Sovietai rūpestingai slepia". Įspėjo, kad Amerika ir toliau budės, kad laisvasis pasaulis nebūtų Sovietų netikėtai užpultas.

KĄ REISKIA AMERIKOS ATSAKYMAS

Nuo pereinamųjų metų, kada Sovietai pasiskelbė pagaminę tolimo skridimo balistinę raketą, kuri per pusę valandos gali atgabenti iš Europos į Ameriką vandenilio bombą Amerikos oro strateginė komanda pradėjo dieną nakti patruliuoti. Visą laiką ore budi bombonešiai su bombom. Jei radarai parodytų, kad iš sovietų pusės artėja raketos, jie gautų, uždavinį su savo bombom skristi į Sovietus. Taip pat visi kiti lėktuvai, o jų apie

3000, turi uždavinį visose bazėse, o jų apie 100, per 15 minučių nuo aliaro pakilti į orą ir atsilyginti už raketos atgabentas prieš bombas, kai tai bus prezidento įsakyma. Iki kokios ribos patruliuojantieji lėktuvai gali skristi — yra paslaptis.

Amerikiečiai, kaip pažymėjo departamentas, tai daro viešai. Bet departamentas turi žinių, kad ir Sovietų lėktuvai budi ore. Bet Sovietai, kaip suminėjo departamentas, tai laiko paslaptyste.

KO SOVIETAI SIEKIA NAUJAIŠ KALTINIMAIŠ AMERIKAI?

Pirmiausia tai propaganda prieš viršūnių konferenciją, skirta Vakaram prigąsdinti. Taip Sovietai visada daro. Korejoje prieš derybas Sovietai skelbė, kad Amerika vartojanti bakterijas ir dujas; kad rytu Vokietijoje amerikiečiai paleidę bulvių parazitus. Kitokis spaudimas buvo daromas Ženevos konferencijos metu — ten vakariečių nuotakiai palaužti reikėję Dienbienphu paimiti.

KOKI ĮSPŪDI KALTINIMAS PADARĖ VAKARUOSE

Anglijos užsienių reikalų ministras kaltinimą Amerikai sieja su viršūnių konferencija Faktai rodo, kad jos nenori. Vienas tai tas faktas, kad Gromyko atsakė priimti Amerikos, Anglijos, Prancūzijos atstovus drauge. Amerikos atstovą priėmė ketvirtadienį, o Anglijos ir Prancūzijos, penktadienį — visus skrydžius. Antras, tai Gromyko puolimas prieš Ameriką kaip tik pradėjus pasitarimus dėl viršūnių konferencijos.

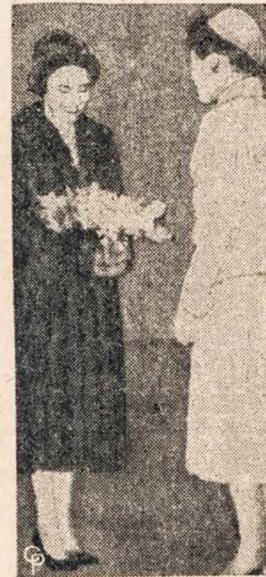
Tuniso ultimatus

Tuniso prezidentas Bourguiba balandžio 17 paskelbė per radiją, kad jis numato perduoti bylą su Prancūzija Saugumo Tarybai. Jis lauks, iki bus sudaryta nauja Prancūzijos vyriausybė, tikėdamasis, kad gal ji norės vykdyti Amerikos ir Anglijos tarpininkų pasiūlytas tiesiogines derybas tarp Prancūzijos ir Tuniso. Bet jis negalys ilgiau laukti kaip savaitei.

● **Ispanijos princas Juan Carlos, pretendentas į Ispanijos sostą, atvyksta 11 dienų vizito į Ameriką. Jo vizitui pritarė Franco. Daromos išvaods, kad Franco numato atstatyti monarchiją.**

● **Amerikos protestantų dvasininkai, apie 140, tarp jų ir 9 jų vyskupai, pasirašė reikalavimą, kad Amerikos atominiai bandymai Pacifike šiemet nebūtų daromi. Gal dėl to ir Amerikos Revoliucijos Dukterys griežtai pasmerkė Amerikos bažnyčių alybą**

● **Vanguard satelitas** — pareiškė jo direktorius dr. John Hagen — išgyvens 200 metų. Jis sukasi nuo žemės per 405-2463 mylias. Armijas Explorer I atlaikysias 3-5 metus. Explorer III, kuris buvo paleistas kovo 26, — bent porą mėnesių. Sovietiniai satelitai sunyko per 6 mėnesius.

PRINCESE MARGARITA, priėmusi gėles, išvyksta į Vakarų Indiją. Ten atstovaus savo seseriai karalienei skelbiančiai Vakarų Indijos federaciją.

KIEK NEDARBAS YRA PALIETĖS ŠEIMŲ GYVENIMĄ

Gallupo institutas rado, kad dabartinis nedarbas yra šokiui ar tokiu būdu palietęs iš dešimties šeimų keturias.

● **Valst. sekr. J. F. Dulles** privačiai pareiškęs savo pritarimą buv. valst. sekr. Achesonui, kad prezidentui nedera kištis į viršūnių pasitarimus.

● **Chrchillis** pakartotinai susirgo.

AIDŲ PREMIJA TEKO ALBINUI BARANAUSKUI

"Aidų" literatūros premijos komisiija, susidedanti iš pirm. Antano Vaičiulaičio, sekr. Vlados Proščūnaitės, narių — Leonardo Andrie-

kaus, Stepo Zbarsko ir Leonardo Zitkevičiaus, 1958 m. balandžio 20 d. savo posėdyje Brooklyne "Aidų" grožinės literatūros premija višais balsais paskyrė

ALBINAS BARANAUSKAS, laimėjęs Aidų premiją

Revoliucijos dukterys reikalauja

Amerikos Revoliucijos Dukterys savo kongrese Washingtonė balandžio 17 priėmė "revoliucingas" rezolucijas:

Amerika turi pasitraukti iš Jungtinių Tautų ir Jungtines Tautas išvartyti iš Amerikos; atšaukti užsieniui pagalbą; pasmerkti tarprasines vedybas; uždrausti pornografinis skleidimą; pasmerkti "Amerikos tautinę bažnyčių tarybą.

Jungtines Tautas jos vadino šnipų centru, pribėga nelojaliem amerikiečiam. Nurodinėjo, kad pagalba užsieniui vykdo daug kur socializmą, priešingą Amerikos sistemai.

Revoliucijos Dukterų organizacija buvo įsteigta 1891. Jos nariais gali būti moterys, kurių protėviai buvo kariai ar jūrininkai tarnyboje vienos iš 13 kolonijų ar valstybių, dalyvavusių "kontinentiniame kongrese", ar kurių protėviai buvo pasirašę nepriklausomybės deklaraciją. Narių esą apie 10,000.

Nato sutarė

Paryžiuje balandžio 17 pasibaigė tris dienas trukusi Nato konferencija. Apsaugos ministeriai sutarė, kad Nato armija Europoje turi būti padvigubinta. Prancūzija, Italija, Turkija, Olandija sutiko, kad jų teritorijoje būtų raketų bazės. Anglija tuo reikalu jau anksčiau buvo susitarusi su Amerika.

Saugumo stiprinimas turi būti atrama ir Vakarų pozicijai viršūnių derybose.

Kodėl jis toks didelis?

Maskvos muzikos premija laimėjo pianistas amerikietis Van Cliburn. Premijos dydis 25,000 rublių, doleriais tai išeitų 6,250. Bet išsivežti leidžiama tik pusė.

Chruščiovas sveikindamas pianistą apkabino ir pamatė, kokis jis aukštas, palyginti su Chruščiovo — 6 pėdų 4 colių. "Kodėl tu toks aukštas?" teiravosi Chruščiovas. "Dėl to, kad aš esu iš Texas". Toliau Chruščiovas: "Tu tur būt mieles valgai". Tas atsikirtė: "Ne, tik vitaminius".

Cliburn yra dabar 23 metų. Pradėjęs pianinu mokytis nuo 3 metų, jo motina buvo pianistė. Kai buvo 12 metų, turėjo savo pirmą koncertą.

BELGIJOS karalius Baudouin atidarė pasaulinę parodą.

Pasaulinėje parodoje Mados nukonkurovo sputnikus

Brusely balandžio 17 karalius Baudouin atidarė tarptautinę parodą. Lankytojų minios. Dėl jų varžosi Amerika ir Sovietai. Sovietų paviljono didžiausia atrakcija yra sputnikai. Jie išreiškia sovietinius siekimus industrializuoti kraštą ir laimėti pažangą. Amerika nustebino lankytojus pačia pirmą dieną iš kitos pusės — Amerika davė madų parodą, modistės demonstravo apie 60 Amerikos stilių, pradedant kainas nuo 15 dol. ir baigiant kailiais iki 7,500 dol. vertės. Madų paroda Amerikai norėjo parodyti kasdieninio gyvenimo margumą, kurį Amerika pateikia savo žmogui. Sprendžiant iš lankytojų skaičiaus Amerikos merginos ir mados labiau domino lankytojus negu sputnikai.

Prieš kelias dienas korespondentus buvo laimėje į savo pusę anglai, vaišindami juos alumi. Sovietų atstovas sumurmėjo: "Palaukit, mes juos paimsim ikra...". Dabar sovietai jau atidarė restoranus su ikra, blynais, šašlikais ir kt.

Pirmusyk tarptautinėje parodoje turi savo paviljoną ir Vatikanas. Jo eksponatai labiausiai vaizduoja modernų žmogų ir jo likimą.

Prie angos "modernus žmogus" su šaldytuvu vietoj širdies ir su mašina vietoj galvos; toliau Rodino "Mintytojas" svarsto žmogaus neilaimes. Dar toliau Vengrija netenka laisvės, koncentracijos stovyklos vaizdai, Mindszenty bylos eiga, kankinimo įrankiai ir kitoki "tylinčios Bažnyčios" ženklai. Didžiulį sienoj nupieštas 2000 kv. pėdų paveikslas apie sukūrimą, 30 pėdų statula "Prisikėlimas", prapuolusio sūnaus istorija, Gerasis samarietis ir tt.

Paroda truks iki spalio 19. Belgai tikisi, kad parodą aplankys 50 mil. žmonių. Parodoje eksponatus turi 50 valstybių.

Paskutinė tokia paroda buvo prieš 19 metų New Yorke.

● **Amerikos paviljonas** Bruselio parodoje atsiėjo 15 mil. dol. Sovietų paviljonas triskart tiek.

Vėl sabotazninkai

Sovietų kompartijos laikraštis "Pravda" skelbia, kad vyriausybė rūpinasi pagerinti kiekvieno piliečio gyvenimo lygį, bet tai sabotuoja "antipartiniai" sąmokslininkai. Esą "antipartinė" grupė priešinas ir sabotuoja Chruščiovo žemės ūkio reformas. Laikraštis mėgina aiškinti, kad tos reformos būtų pakėlusios gamybą. Mini, kad tos reformos buvo visiškai ignoruojamos medvilnės srityje.

"Antipartinės" grupės kaltinimas rodo, kad Chruščiovo planai nenusisekė ir tam nepasisekimui pateisinti reikia surasti kaltininkus.

VĖL JUODAS KATINAS TARP MASKVOS IR TITO

Titas "išrinktas" trečiu kartu Jugoslavijos prezidentu ir šaukia balandžio 22 Jugoslavijos kompartijos kongresa. Viešbučiai buvo rezervuoti "broliškom" kitų kraštų komunistų delegacijom. Bet Maskva pranešė, kad jos delegacija nedalyvaus. Taip pat Kinijos, Lenkijos, Čekoslovakijos ir kitų. Jos nesutinka su programa, kurią Jugoslavijos komunistų partija dabar pakeitusi ir kuri, Maskva kaltina, nutolusi nuo marksizmo-leninizmo.

INDONEZIJOSJE KOVOS

Indonezijos vyriausybė jau buvo pranešusi apie savo laimėjimą Sumatros sukilėlius malšinant. Tačiau penktadienį šeštadienį sukilėliai pasiskelbė pradėję kontrofenzyvą. Kovos te beina.

KUBOJE VISKAS NUMALŠINTA

Kuboje sukilimas prieš prezidentą Batistą laikomas baigtas. Sukilimo vadas Castro nuo balandžio 1 netekęs apie 300 savo vyrų, tuo tarpu vyrausybės kareivių žuvo tik 12. Laikoma, jo pagrindine klaida, kad jis iš anksto pasiskelbė, kada jis pradės streiką ir sukilimą. Tai davė laiko tiksliai Batistai savo Jėgas suteikti. Tokia pat klaidą padarė ir Indonezijos sukilėliai. DAB. 8.

Prancūzijoje yra 5 mil. automobilių. Gyventojų 40 mil.

VOKIETIJOS KANCLERIS K. Adenaueris, buvdamas Londone 4 dienas, lankėsi pas karalienę Elzbietą II.

Ar Bidault pasiseks sudaryti?

Prancūzijos prezidentas pavedė vyriausybę sudaryti MRP žmogui George Bidault, kuris reikalauja griežtos politikos Alžire. Jis tiki, kad Alžiro praradimas palaidos Prancūzijos ekonominę nepriklausomybę. Vyriausybę sudaryti jam nebus lengva, nes pirmiausia jis turės įtikinti savo partiją, kad paremų jo politiką. Buvusį min. prim. Gaillard nuverčiant iš visos MRP sąjūdžio 75 atstovų prieš Gaillard balsavo tik Bidault ir dar pora.

AFRIKA REMIA ALŽIRO LAISVĘ

Afrikos 8 nepriklausomos valstybės posėdžiavo naujosios valstybės Ghanos sostinėje ir balandžio 20 pripažino Alžiro vienintel. atstovu Alžiro išlaisvinimo frontą. Prancūziją ragino susitarti su Alžiru ir baigti karinę okupaciją.

● **Valstybės departamentas** užtikrino Prancūziją, kad Ame-

HERBERT HOOVER, buvęs prezidentas, 83 metų, pooperacijos sveiksta.

Ką slepia Chruščiovo diplomato šypsny

Sovietų atstovas Washingtonė Michael Menšikovas landžioja po Amerikos įstaigas larko Amer. milijonierius, kalba jiem apie sovietinį draugiškumą ir visur barsto savo šypsnius. Taip jais sužavėjo net Ohio respublikonų atstovą Kongrese, kad tas nusivėdė savo balsuotojas respublikones tiesiai į Menšikovo vaišes.

Tačiau kas yra paslėpta po ta diplomato šypsniu ir draugiškumo kauke, paaiškėjo tik dabar iš populiarus laikraštiniųko D. Lawrence (NYHT) pasakelbtų davinii...

Kongreso bylose yra dokumentas, kuris rodo, kad dabartinis diplomatas yra tas Menšikovas, kuris vertė vyrus, moteris ir vaikus badauti, kol jie nepasidarys komunistais.

Kongrese yra raportas Atstovų Rūmų užsienių komisijos, surašytas 1946. Raporte komisija pasakoja apie savo kelionę 1945 rugpiučio-spalio mėn po Lenkiją. Komisija buvo nuykusi patikrinti, kaip vykdomas U.N.R.R.A. (United Nations Relief and Rehabilitation Administration)

D. LAWRENCE ragina boikotuoti Sovietų Sąjungos atstovą MENSIKOVĄ, kuris yra viešai nusikaltes prieš žmoniskumą, prieš Ameriką ir prieš lenkų tautą, leisdamas UNRRA maistą dalinti tiktai komunistam. To maisto didžiausi kiekiai buvo JUNGTTNIŲ AMERIKOS VALSTYBIŲ.

pašalpos dalinimas. Komisija buvo labai apviltta:

"U.N.R.R.A. delegacijos laikinis pirmininkas buvo Michael Menšikov, Sovietų pilietis, kuris turėjo didelę kontrolę ir įtaką U.N.R.R.A dar negausias gėrybes dalinant. Dalinimas buvo apribotas tais, kurie buvo aktyvūs Lenkijos laikinės vyriausybės rėmėjai ar kolaborantai.

"Komitetas grįžęs pateikė griežtą protestą Jungtinių Valstybių prezidentui ir tuo laimingas patyręs, kad tuojau po to Menšikovas buvo atšauktas ir jo vietoje paskirtas Kanados brig. gen. C. M. Drury."

Tos kongreso komisijos nariai buvo kongresmanas Thomas S. Gordon iš Illinois, demokratas, užsienių komisijos pirm. kongresmanai Frances Bolton, respublikonė iš Ohio; respublikonas Karl Mundt iš South Dakota (dabar senatorius).

D. Lawrence dabar papildomai kreipėsi į tuos komisijos narius, kuriuos galėjo pasiekti. Mrs. Bolton pareiškė:

"Taip. Aš atsimenu, ką mes radome. Jei asmuo nebuvo komunistas, jis nieko negavo valgyti. Tai buvo labai bloga paribotais tais, kurie buvo reikalingi mūsų maisto, daugiausia jo negavo. P. Menšikovas buvo kaltas dėl to, ir mes tai pareiškėme grįžę į Washingtoną

Sen. Mundt tai patvirtino, tardamas:

"Tatai tiesa. Kaip pasakya raporte, Menšikovas skirstė tas U.N.R.R.A. gėrybes komunistam o kitiem — ne; nuopelnus priskirdamas labiau Sovietams, negu mūsų kraštui. Sovietai buvo labai mažai, jei išviso buvo ką davę, šiai pagalbos agentūrai."

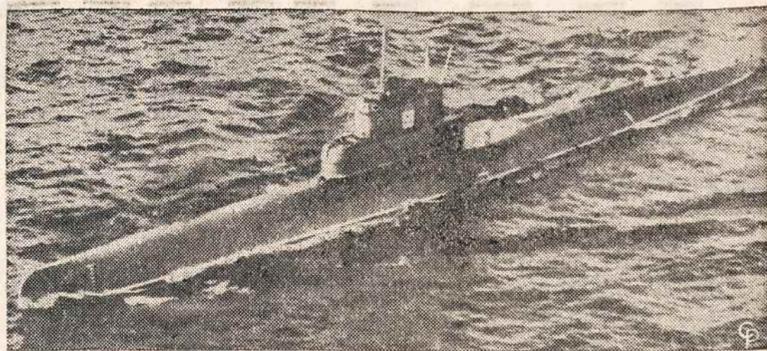
Kokios iš to išvados? Jas Lawrence padaro tokias:

Menšikovas tai žmogus, kuris buvo tarptautinės įstaigos pareigūnas, bet ir tada jis laikė savo pareiga vykdyti tik komunizmą. Nors įstaiga jam pavedė paskirstyti pašalpą alkstantiem žmonėm, bet jis marino tuos žmonėm badu, kol nepriima komunizmo.

Nuostabus Amerikos žmonių apsigavimas, kad kai kas Menšikovą priėmė išskėstom rankom, pakvietė jį kalbėti televizijoje ir tt. Nuostabu, — klausia autorius, — kodėl valstybės departamentas nepasižūrėjo ir rekordus, prieš duodamas sutikimą, kad Menšikovas yra "persona grata" — rekordai būtų parodė, kad Menšikovas yra rimtai nusikaltes prieš Ameriką, prieš žmoniskumą ir prieš lenkų tautą. Su tokiu rekordu turėtų būti baigtas Menšikovo naudingumas Amerikos ribose.

Menšikovo vyriausybė pati turėtų jį atšaukti, o tuo tarpu Amerikos organizacijos turėtų susilaikyti nuo jo kvietimo ir tribūnų ir vaišių stalų.

Jei tos organizacijos jį tebekviestų, jos turėtų būti piktuojuos tu, kurie nori pareikšti protestus prieš nežmoniskumą.

SOVIETŲ povandeninis laivas Atlanto vandenyne priešais Cape Canaveral. Jis plaukiojo už 3 mylių nuo kranto, kai buvo leidžiamas JAV raketos. Sovietai prie savo krantų neprisileidžia arčiau kaip už 12 mylių.

ZINIOS IS LIETUVOS

LITERATŪRINIŲ ŽURNALŲ LIETUVIAI DARBUOTOJAI TURI MOKYTIS IS NIK. CHRUSČIOVO PAMOKYMŲ

Vilniuje įvyko pirmą kartą sovietinių literatūrinių žurnalių darbuotojų pasitarimas. Tarp įdomesnių klausimų buvo svarstymas apie "apybraižos" formata — kaip toli apybraižininkai rašytojai gali leistis, netapdami reportažais.

Iš Makvos atvykęs H. Cukovski mokė, kad tai turi apspresti kiekvieno žurnalo redakcija. Prof. B. Pranskus-Zalionis aiškino reikalą populiarinti meuarines apybraižas apie komu-

nistų veikėjus. K. Korsakas skundėsi, kad lietuviškuose žurnaluose nedrįstama pasisakyti problemineis klausimais, kad reti yra kritikos darbai. Korsaką patikslino sovietų tautų literatūros komisijos pirmininko pavaduotojas S. Jergenov, kuris patarė rašant apybraižas, vadovautis TSKP plenumo ir N. S. Chruščiovo pranešimo tezėm. Tada J. Lankutis, lyg negirdėjęs ruso patarimo, patarė jauniešiem kritikum nebūti kabinet-

nėm žiurkėm, o jausti gyvenimo pulsą. Rusų kalba leidžiamam almanacho "Estonia" redakcijos narys A. Sokolov siūlė leisti vieną rusų kalba literatūrinį almanachą visom trim Baltijos respublikom.

Suvažiavimą užbaigė "Literaturnaja gazeta" red. pavaduotojas V. Druzin.

Reikia "dalykinių", ne politinių pažymių

Vilniaus "Tiesa", nurodžiusi, kad veik visas gyvenimo sritis vis daugiau perima į savo rankas tarybiniais laikais paruošti specialistai, skundžiasi betgi, kad net Kaune privisę valdžios įstaigose tiek sukčių ir apgavikų, jog kas nors reik daryti. Prekybos valdybos virš. Martusevičius ir Pramprekysbos, Ivanauskas vietoj specialistų priminėje visokius svieto perėjūnus. Partija todėl nutarusi dabar pirmoji eilė atsižvelgti į parenkamųjų darban "dalykinius", o tik paskui "politinius pažymius". Taip, girdi, ir Leninas mokė.

Ižiūrėjo, kad propaganda muša antru galu

"Tiesa" jau kuris laikas nebe spausdina "užsienio lietuvių spaudos" apžvalgų, kuriose daugumas iševijos laikraštiniųku buvo vadinami hitlerininkų pakalikais ir tt. Šis darbas dabar tu pačių Vilniaus propagandistų perkeltas į "Tėvynės balsą", kurio Lietuvoje neleidžia pamatyti ir kuris skirtas Lietuviam laisvame pasaulyje. Pačioje "Tiesoje" neseniai buvo straipsnis "Ką mes vadiname nacių pakalikais". Iš reikalo aiškintis galima spėti apie lietuviškosios visuomenės Lietuvoje nepalankumą tokiem rašiniams ir jų pigiai propagandai sutapdinti lietuvių iševiją su hitlerininkais. Lietuvoje gi ir dabar ten užauges jaunimas žino, koki lietuviai yra užsieniuose ir dėl kurios priežasties jie ten atsidūrė.

Atversti Maskvos intelektualus beprasmiškas reikalas, nes jie "jau dvidešimtmetį galvo (Nukelta į 5 pusl.)

RAŠYTOJAS PASIBELDĖ NE Į TAS DURIS

Ir vėl vienas iš gerųjų kvailių serijos...

Jis vadinosi pagal metrikus Jean Bruller, pradžias, o rezistencijos metų prisimė Vercors slapyvardį. Tuo slapyvardžiu ir paskiau buvo labiau žinomas kaip rašytojas Jean Vercors ir kaip politinis veikėjas.

Tarp prancūzų rašytojų Vercors veikė vokiečių okupacijos metu. Jis organizavo prokoministinį rašytojų "tautinį komitetą", buvo to komiteto pirmininkas.

Jis sudarinėjo rezistencijoje juodąjį sąrašą rašytojų, kurie buvo tikrai ar tariamai koliali-

DIENOS VEIDAI

ravė su okupantu. Sąraše buvo 120 rašytojų, kurie turėjo būti suimti arba ir likviduoti.

Vercors teroras prieš kitus rašytojus pelnė jam didelę neapykantą, nuo kurios jis turėjo gelbėtis po komunistų partijos sparnu. Komunistam jis buvo priimtinas. Jis buvo mieliai sutinkamas ir Maskvoje. Tačiau neilgai. Jau 1944 Ilja Ehrenburgas jo veiklą "Tylos jūra" išvadino politine provokacija. Tame veikale Vercors pasakoje apie vokiečių garbingą karininką, kuri buvo pamilusi prancūzė patriotė, bet savo meilę jį paslėpė tyloje, nes vokiečiai nepasmerkė savo vyriausybės elgesio. Ehrenburgas paskelbė, kad tokis vaizdas tai prancūzės žeidimas, nes patriotė turinti kovoti ne tyla, bet bomba, kulka, durtuvu.

Santykiai su komunistais ėmė labiau niuktis, kai Vercors Esprit laikraštyje su pasipiktinimu atsiliepė apie bylą prieš Vengrijos komunistų vadą Rajk — tai esąs apgavimas, rašė Vercors. Tai pirmas jo suabejojimas komunizmu.

Toliau jis neiškentė nesipiktinęs byla prieš Čekoslovakijos komunistą Slansky, byla prieš žydus gydytojus Sovietuose. O tuo metu, kai Maskvoje posėdžiavo partija dvidešimtam kongrese, Vercors savo rašytojų "tautiniame komitete" aiškino komunistų šalininkų intelektualų misiją. Girdi, intelektualai turį saugoti partiją nuo nukrypimų, nes "kovojanti armija" nevisada laiku pastebi nuklydimus. Tai jau nepatiko komu-

nistams, ir

Vercors buvo išjotas iš komiteto pirmininkų.

Kai po kelių mėnesių kilo Vengrijos revoliucija, jis atsisakė dalyvauti "tautinio komiteto" demonstracijoje prieš sukilėlius. Tačiau kai dėl revoliucijos egzistencialistų vadas Sartre atsiribojo nuo komunizmo, Vercors jį kritikavo. Girdi, negalim nutraukti ryšių su Sovietais, nes tai pasitarnaus tik stalinistam. Prancūzų rašytojai turį padrausinti tuos "teisiuosius" vyrus Sovietuose, kurie kovoja prieš oportunistus. Jis tuo pat metu parašė laiskus Sov. rašytojam, kad rašytojų uždavinys surasti tiesą ir ją padėti gyvenime realizuoti. Siūlė susitikti rašytojam Budapešte ir atvirai išsikalbėti.

Sovietai į tuos naivius prancūzo išvedžiojimus visai neatsakė. Tada Vercors patis nuvyko į Maskvą išsikalbėti ir jų pamokytin.

Ten į jo išvedžiojimus "Ognio" direktorius su pasityčiojimu atsiliepė: Prancūzijos rašytojai geriau padarytų susitikdami Egipte, užuot kviesdami rusus rašytojus į Budapeštą. Tai buvo priminimas, kaip Prancūzija puolė Egiptą. Nors Vercors atsakė, kad jiem nėra ko važiuoti į Egiptą, nes jie prieš Egipto aferą protestavo, bet jis tik dabar pajuto, kad jis pasibeldė ne į tas duris.

MENSIKOVAS pas Eisenhowerį

APLINK PASAULĮ

Peronas išpardavinėja savo žmonos brangenybes. Vienam Amerikos pirkliui pardavė apyrankę su deimantais, platina už 18,200 dol.

Pasaulio Bankas sutinka duoti Egiptui pinigų Sueso kanalui gerinti.

Sovietai skelbiasi vartosią atominius sprogdimus tuneliam nutiesti po Kaspijos jūra ir sujungti Bakų su sovietine Azija, taip pat po Himalajų kalnais ir sujungti geležinkelii Rusiją su Indija.

Amerikos kariniai specialistai apskaito, kad naujo karo pavojus kilis 1960-61, kada sovietai jau turės pilnus sandėlius tolimojo skridimo raketu.

Sovietų min. pirm. Chruščiovas noris atvykti į Vokietiją pasirašyti prekybos sutarties, dėl kurios Maskvoje jau buvo susitarta.

Vokietijos vyriausybė atmetė socialdemokratų reikalavimą, kad būtų padarytas referendumas, ar Vokietijos kariuomenę galima ginkluoti atomineis ginklais. Parlamente jų reikalavimas buvo atmetas.

Anglijoje paruoštas lekturas, kuris galės pakilti ir nusiileisti tiesiai. Juo keliauti galės 40 keleivių. Tada kelionė iš Londono centro iki Paryžiaus centro truks 100 minučių vietoj dabartinių keturių su puse valandos.

Lenkija lankys Sovietų prezidentas Vorosilovas ir Jugoslavijos Titas.

Afrikoje naujoje Ghanos valstybėje balandžio 15 prasidėjo nepriklausomų Afrikos valstybių konferencija, kuri svarstys būdus, kaip padėti kitiem Afrikos kraštam išsivaduoti iš svetimo kolonizmo.

Yemen valstybės vyriausybei Anglija pareiškė griežtą protestą balandžio 15 dėl rengiamos agresijos prieš Anglijos valdomą Adeno sriti.

Ir aviacija siūs žmogų Aviacija taip pat pasiisiulė siųsti su raketa žmogų apie žemę. Jis turėtų skristi 150 mylių aukštyje, apskristi kelis kartus apie žemę ir laimingai nusileisti. Tai galima esą paruošti per 2-3 metus.

Amerikos ima, Indonezijai duoda

Jugoslavija pažadėjo Indonezijai 10 mil. dol. paskolos per 5 metus pramonei organizuoti,

FOTOGRAFUOJI VERKIANČIŲ VAIKĄ — NEGERAI

Atėjo jau ir 1949 vasara. Lig to laiko salos gyventojai, vokiška kolonija, buvo vientisa. Bet metų pabaigoje staiga ėmė veržtis į koloniją rusai. Tikra invazija rusų specialistų, pradedant nuo smulkių amatininkų iki universiteto profesorių. Trūko patalpų. Ėmė strimagalvais naujus namelius statyti.

Ką tai turi reikšti, — vokiečiai ai spėliojo. — gal savais specialistais pakeis vokiečius, ir bus priartėjus proga grįžti... Rusų specialistai vis dar buvo gabenam, bet apie vokiečių paleidimą niekas neužsiminė.

Raketa R 14 ėjo į pabaigą. Specialistai apie nieką kita ir nekalbėjo. Visus pagavo apsvaigimas. Moterys veltui laukė vyrų su šalančiais pietum.

Ziema atėjo su įprastiniais trūkumais. Dar padidėjusiais. Pritrūko duonos. Moterys ištišom dienom stovėjo eilėse. Dažnai veltui. Mėgino namie keptis iš avių ir monų. Staiga viena dieną prisipildė sandėliuose lentyns visokio gero kaip pasakoj. Bet tai tik komisijos atvykimo proga. Komisija išvyko, ir vėl sunku gauti ne tik margarino, bet ir druskos, aliejaus.

"Amerikos ir Anglijos kapitalistai monopolistai ginkluojasi, ir mes esamo priversti..." teisingo padėję "Pravda".

Iš Maskvos šaltas vėjas papūtė į vokišką koloniją. Dar mažiau su jos specialistais skaitėsi. I jokus kompromisus neina. Matyt, jau savų specialistų turi. Vokiečiai nustojo reikšmės. Rusai yra geri meisteriai — jie puikiai moka pasekti ir pagal turimus modelius patys pasigaminti. Saloje jie gerai išsipraktikavo.

Staiga žinia: 1951 balandžio 3 bus išsiųsti namo pirmi dvi-

RAKETŲ SPECIALISTAI (5)

dešimt žmonių. Ta žinia visus jaudino visą pavasarį, vasarą. Atėjo ir kita žiema. Kad laiką užmuštų, šią žiemą puolėsi, kas tik galėjo, fotografuoti. Tai buvo dvigubas sportas: vienas — tai prisitaikyti ir gerą nuotrauką padaryti; kitas — išsisukti iš valdytojo cenzūros .... Visi foto aparatai buvo plombuoti, kiekvienas filmas registruotas. Ką nufotografavai, turi valdytojui rodyti. Jis buvo kritiškas pasirinktiem foto motyvam. Nufotografavai verkiantį vaiką — negerai.

"Kodėl vaikas verkia? Ar Sovietų Sąjungoje neturi pakankamai maisto?"

Tokios nuotraukos kopijų neleidžia daryti.

Sausio pradžioje vėl siek tiek paleido. Būdinga: kas buvo

skundėsis, išvažiuoti negavo... Buvo atlygintas nuolankumas.

1953 kovo 5 žinia, kad Stalinas mirė. Garsintuvai groja gedulo muziką. Ragino pagerbti mirusį... padidintu darbu.

Specialistai gavo naujus užsakymus. Groettrup buvo gavęs pagaminti projektą stratoskopo, kuris ore skrendantį daiktą laikytų visą laiką toje pačioje barometrinėje aukštumoje. Dabar gavo suprojektuoti važiuoklę, kuri raketos varoma galėtų judėti ant labai plono ledo sluoksnio. Paskui dar skyrė pagaminti elektroniškas skaičiavimo mašinas.

Lapkričio mėn. staiga paskelbta:

"Nuo 1953 lapkričio 22 per dvi dienas vokiečių specialistai išvyksta į savo tėvynę. Dėkojame už atliktą darbą".

(B.D.)

SPRAUSMINIAI lėktuvai, pastatyti General Electric Co, bandomi aviacijos bazėje Edwards, Cal.

MES NESAME PATENKINTI IKI JŪS NESATE PATENKINTI

Mes dėkojame savo klientams už rėmimą mūsų firmos ir jų patogumai mes skelbiame sekančius pagerinimus:

- 1) Mūsų įstaiga Newarko bus atidara ir sekmadieniais nuo 9 iki 4 valandos.
- 2) Mes išsiunčiame kasdien.
- 3) Oro pašto siuntiniai išsiunčiami tuoj pat.
- 4) Mes padidinome prekių pasirinkimą mūsų maisto ir medžiagų skyriuje.
- 5) Mūsų maisto, audeklų ir vaistų NAUJI standartiniai siuntiniai yra sudaryti ilga patirtimi ir remiantis mūsų klientų parcalavimais.

ATEIKITE PACKACE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

1530 BEDFORD AVENUE, BROOKLYN, N. Y.
Tel. Ingersol 7-6465, Ingersol 7-7272

Atidaryta kasdien ir sekmadieniais nuo 9 iki 6, o šeštadieniais nuo 9 iki 4 valandos.

312 MARKET ST., NEWARK, N. J. Tel. Mitchell 2-2452

Mūsų skyriai:

78 Second Avenue	11601 Jos Campau Av.	121 S. Vermont St.
NEW YORK 3, N. Y.	DETROIT 12, MICH.	LOS ANGELES, CAL.
OREGON 4-1540	Townsend 8-0298	DUNKIRK 5-6550

Atidaryta kasdien ir sekmadieniais 9-6.

832 N. 7th Street	651 Albany Avenue	1241 Ashland Ave.
Philadelphia 23, Pa.	HARTFORD, CONN.	CHICAGO 23, ILL.
WAlnut 3-1747	CHapel 7-5164	Humbold 6-2818

Jums maloniai patarnaus mūsų tarnautojai ir su jumis kalbės LIETUVISKAI.

DARBŪNINKAS

Published Semi-Weekly except holliday weeks, when issued weekly

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS
ORGANA DARBININKŲ IR LIETUVIŲ ŽINIAMS.

Second-class mail privileges authorized at Brooklyn, N. Y.

SUBSCRIPTION RATES

Domestic yearly	\$6.00
Brooklyn, N. Y.	\$6.50
Half year	\$3.50
Foreign	\$6.50

PRENUMERATOS KAINA

Amerikoje metams	\$6.00
Brooklyn, N. Y.	\$6.50
Pusel metų	\$3.50
Užsienyje	\$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCIJE KONIŠIA. Vyr. red. S. SUZIEDELIS
straipsnius ir korespondencijas redakcija talso savo nuosėdai. Nenaudoti straipsniai saugomi ir gražinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija netaisako. REDAKCIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GLENMORE 5-7281

Vyčiai skelbia vaju

Lietuvos vyčių organizacijai pradžia yra davęs susirinkimas, įvykęs 1913 balandžio 27 Lawrence, Mass., šv. Pranciškaus lietuvių parapijos salėje. Susirinkimas buvo sukuriantis steigti lietuvių katalikų jaunimo organizacijai Amerikoje. Pirmuosius įstatus surašė kun. A. Jusaitis, M. Norkūnas ir S. Bugnavičius. Lietuvos vyčių vardą vėliau pasiūlė kun. A. Kaupas. Vyčių siekimas buvo jungti lietuvių katalikų jaunimą tautiniam, kultūriniam ir visuomeniniam darbu. Per kelis metus organizacija išplito į visas Amerikos lietuvių kolonijas, pasiekusi savo viršūnę 1920, kai Lietuvos vyčių buvo apie 5000 su 130 kuopų. Pirmojo Didžiojo karo sulaikytą lietuvių imigraciją į JAV atsiliepė ir vyčiai. Jie sumažėjo, tačiau organizacija išsilaikė ligi mūsų dienų, sulaukusi kaip šiems jau 45 metų savo sukakties.

Sukakties proga vyčiai turi kuo pasigirti iš savo praeities darbų, skirtų Kat. Bažnyčios, Lietuvos, lietuvių tautos ir šio krašto gerui. Iš vyčių eilių išėjo daug veiklių Amerikos lietuvių katalikų vadų, didelė jų paslauga atlikta parapijom ir kitom organizacijom, duota pradžia visai eilei chorų, suruoštos masinės dainų šventės ir vaidinimai, plačiai buvo įsijungta į Lietuvos nepriklausomybės atstatymo akciją, surinkta jai paramė daug lėšų, siūlytasi net ginklu padėti lietuviškam legione, bet tam negauta JAV pritarimo. Lietuvos nepriklausomybės laikais buvo užmegsti artimi ryšiai su katalikiškom Liet. jaunimo organizacijom, lankyta ekskursijomis ir pati Lietuva. Bolševikam Lietuvą vėl pavergus, Lietuvos vyčiai pirmieji išėjo prieš jų propagandą amerikiečių visuomenėje ir ligi šiol yra vieninteliai, prirašę šimtus tūkstančių laišku, kuriais stengėsi ir tebesistengia informuoti JAV senatorius, kongres-

manus, politikus, žurnalistus, spaudą Lietuvos reikalui ir atitaisinti neteisingas žinias, pasirodancias dėl nežinojimo arba Lietuvos priešų inspiracijos. Garbinga ištikimybė šio krašto demokratiniams idealams ir moraliniam principam atkreipė į vyčių dėmesį ir žymiųjų JAV vyrų. Prez. D. Eisenhoweris praėjusių metų vyčių kongreso Kalifornijoje proga pareiškė, kad ši "organizacija, stipri savo tikėjimu ir narių draugiškumu, teikia jėgos tautinės bendruomenės gyvenimui; ji turi labai šviesių nuopelnų ir šios šalies interesų tarnyboje".

Tarnyba Dievui ir Tėvynei, kaip skelbia pats vyčių šūkis, šiuo metu telkia jau tuos lietuvius jaunuolius, kurie čia yra gimę augę ir mokslus ėję. Tikrai kokia viena dešimtoji dalis yra gimę Lietuvoje, bet labai mažai vyčių eilėse yra naujai po antrojo Didžiojo karo į JAV atvykusio lietuvių katalikiškojo jaunimo. Dėl to neužsimezgusio gyvenimo ryšio vyčiai netenka daug progų geriau pažinti Lietuvos praeitį ir kultūrą, pramokti lietuvių kalbos, kurią yra primiršę, bet norėtų išlaikyti, ir kartu jungtis į bendrą Lietuvos vadavimo akciją. Kaip apie ją naujai atvykusieji kalba ir tuo sielojasi, jie iš akių išleidžia mases lietuviškos kilmės jaunimo. Vyčiai tebelukuriuoja, kad būtų susirūpinę už rūsenančių lietuvių vyčių ugnelę įkaitinti.

Rūpinasi vyčiai šiais metais kuopų skaičių kaip galima labiau padidinti ir narių gretas patankinti. Lietuvių katalikiškas jaunimas, čia gimęs ar naujai atvykęs, kviečiamas jungtis į vyčių eiles: tapti nariais ir kartu būti naujų kuopų organizatoriais ten, kur jos neveikia. Mūsų visų pareiga šią lietuvišką organizaciją išlaikyti, sustiprinti ir pagraisinti Dievo garbei ir savo Tautos gerui.

V. Kutkus praėjusiame numeryje atkreipė dėmesį, kad Amerikoje lietuviškumas plėsia ir kad visiem reikėtų tuo susirūpinti, sustojta ties nevykusių lietuviško darbo padalinimu (suskaitymu) ir toliau rašo:

Lietuvių Bendruomenė jau daugiau kaip prieš du metus pradėjo ruoštis pasaulio lietuvių seimui ir paskelbė, kad jis įvyks š.m. rugsėjo mėn. pradžioje, tačiau tik paskutiniu metu ir Altas paskelbė šauksmą savo kongresą tais pačiais metais ir tame pačiame rytiniame Amerikos pakraštyje. Taigi, vežimas vežamas vėžio ir lydekos, nors ir smarkiai tampomas, bet beveik nepajuda iš vietos.

Niekas nieko negalėtų turėti prieš darbo pasiskirstymą. Juk ir žmogaus kūne visi svarbieji organai, kaip akys, ausys, liežuvis, širdis, rankos, kojos ir kt. — kiekvienas atlieka savo uždavinius, tačiau jie visi jungiami vienos nervų sistemos. Sunku būtų kūnui be vieno kurio to organo egzistuoti, bet ir geriausios akys, išimtos iš žmogaus organizmo, tampa bereikšmės ir aklos, ir jautriausios ausys, išjungtos iš nervų sistemos, tampa glušos. Kaip visi kūno organai, visi audiniai ir visos pavienės ląstelės, yra sujungtos, taip ir visi lietuviški veiksniai, lietuviški darbai ir visi lietuvių privalo būti kieno nors jungiami, nors darbo pasiskirstymas turėtų pasilikti ir toliau.

Tuo jungėju turėtų būti Lietuvos Bendruomenė. Bendruomenė — tai lyg žmogaus kūnas, sudarytas iš ląstelių — visų lietuvių. Atskirų ląstelių grupės sudaro audinius (lietuviškas šeimas, organizacijas, partijas, sroves), o audiniai sudaro organus (Altą, Balfą ir k.), tačiau jie visi, norėdami išlikti gyvi, turi tilpti tame pačiame kūne — toj pačioj Lietuvių Bendruomenėje. Jei pavienios ląstelės, pavieniai audiniai pradeda netvarkingai plėstis ir augti, žmogaus kūna apninka vėžys, kuris ne tik jį, bet drauge ir tuos pačius audinius prazūdo. Jei atskiri organai nepaklūsta bendrai žmogaus kūno nervų sistemai, žmogus tampa arba aklu, arba glušu arba pagaliau paralyžuotu. Jei žmogų norime sveiką išlaikyti, tai kiekviena jo ląstelė turi būti ne tik sveika, bet ir savo vietoje. Tą sveiką kūną išlaikyti turi padėti visi organai sutartina.

O gal visą tą lietuvišką darbą galėtume jungti po Alto, Balfą ar partijų pastogę? Ne, nes tos organizacijos, teisingiau jų centrai, remiasi tik keturiomis vadinamomis didžiosiomis par-

Ar einame teisingu keliu?

Pasaulio lietuvių bendruomenės seimui artėjant

VYTAUTAS KUTKUS,
Detroit, Mich.

tijomis, kurios šiuo metu lietuviško organizmo kūne sudaro tik nedidelius audinius, gi visi lietuviškumo klausimai turi remtis visais lietuvišais, jei norime, kad tas lietuviškumas nesirguliuotų ir nešluobuotų.

Yra likimo ironija, kad ten, kur mums reikalinga daugiausiai darbininkų, ten daugiausiai jų trūksta, ten tik nedaugelis pasišventėlių plūša ir dirba. Juk net pagal dabartinį darbo suskaldymą ant Lietuvos Bendruomenės pečių užkrauta didžiausia našta, kuri turi būti patoviai nesama — lietuvių kultūros puoselėjimas, švietimas,

lietuviybės išlaikymas. Šis darbas reikalingas daugelio darbininkų ir pinigų. O kas jį dirba? Tik tie, kurie atlieka nuo visų partijų ir srovių, organizacijų ir organizacijėlių, klubų ir klubėlių, draugijų ir draugijėlių. Atrodo, lyg tai būtų pats nereikalingiausias darbas, dėl kurio neverta galvos kvaršinti. Visi anksčiau išvardinti organizuoti vienetai tik tada išsilaikys, kada bus dar gyvų lietuvių. Rūpinimasis tik atskirom lietuviškom organizacijom yra lygus

rūpesčiui, kad kas nors neužgautų dalies, kai pavojuje yra višuma.

Kas darytina, kad Lietuvių Bendruomenė darbininkų turėtų? Jei norime lietuviybę išlaikyti, o su ja drauge ir lietuvišką reikšimą atskirom organizacijom, turime iš visų organizacijų ir atskirų asmenų stipriausias pajėgas skirti Lietuvos Bendruomenei. Juk jei žydų tauta būtų taip dirbusi, kaip mes šiandien dirbame, ir savo kortas būtų barsčiusi, kaip mes barstome, tai šiandien ne tik Izraelio valstybės nebūtų, bet ir pačius žydus, minėtume tik Sv. Rašte.

Mums reikėtų, kad visos lietuviškos organizacijos iš savo narių reikalautų, kad jie priklausytų Liet. Bendruomenei. Visos organizacijos turi išsiamoninti ir susigvyventi su ta mintimi, kad pirmas ir aukščiausias bet kurios organizacijos tikslas yra stipri ir garbinga Lietuvių Bendruomenė.

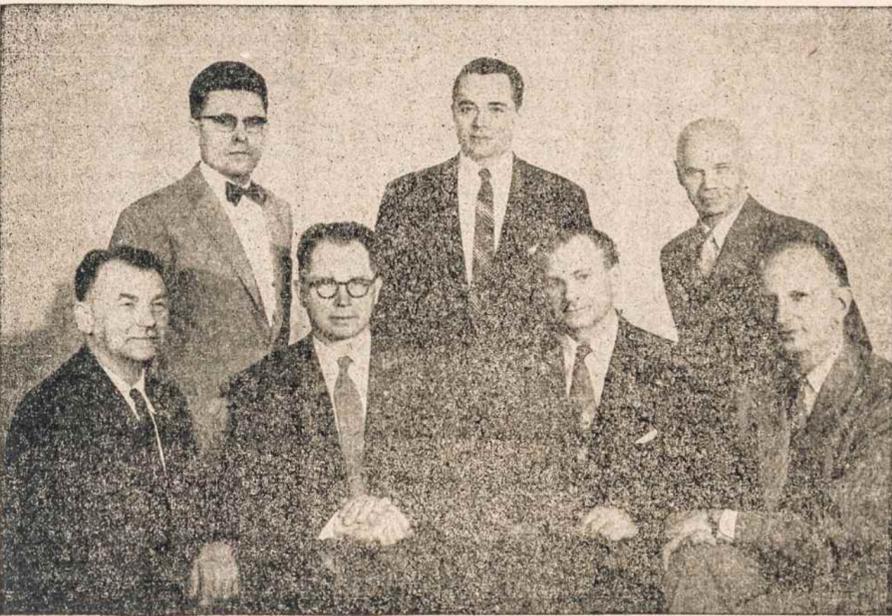
NEPROPORCINGAS SUTELKTŲ LĖŠŲ SKIRSTYMAS

Organizacijos gyvenime reikalingi ir pinigai. Reikalingi jie ir lietuvių organizacijom. Tuos pinigus sudeda vienoj ar kitoj formoj tik lietuvių. Sunku tuos pinigus sutelkti, todėl turime juos galimai tikslingiau sunaudoti. Kiek gi tų pinigų gauna mūsų didžiosios organizacijos? Altas apytikriomis žiniomis per metus surenka apie 40,000 dolerių. Lietuvos išlaisvinimui tai niekingai mažas suma. Tikrai reikėtų žymiai didesnės. Bet paimkime Lietuvių Bendruomenę. Kiek ji pajamų turi per metus? Gėda konstatuoti, bet jos metinės pajamos sukasi tik apie 4000 dolerių. Čia tai tikra katastrofa, ir jos šaknys glūdi, tikiu, nesąmoningam darbo suskaldyme. Jei mano anksčiau iškelti klausimai būtų įgyvendinti, Bendruomenės pajamos žymiai pakiltų, nes visų organizacijų nariai būtų ir Lietuvos Bendruomenės nariai. Kas darytina tuo tarpu kol Lietuvos Bendruomenė sujungs visus lietuvius? Mano nuomone, kol ateityje sugebėsime sukelti daugiau pajamų, jau šiandien sutelkiamas sumas reikėtų racionaliau skirstyti. Čia vėl prieiname prie to paties liepto galo; ir sutelkiamos pajamos turi būti jungiamos bendran fondan, nes trumpas bus mūsų gyvenimas, jei vienur eis 40,000 dolerių, o kitur liks 10 kartų mažiau. Apskritai tenka pabrėžti, kad sutelkiamos pinigų sumos yra per amžos.

IŠVADOS

1. Dabartinė tiek Vliko, tiek Alto, tiek ir Balfos atrama į mūsų vadinamas 4 pagrindines ar didžiasias partijas yra netiksli. Tuos organizacijos šiandien apima tik mažą dalėlį lietuvių, gyvenančių tremtyje. Ne į jas turi būti atremta mūsų lietuviška veikla, ne jos turėtų jungti tuvišką gyvenimą, bet jos pačios turi išsijungti į jį. Juk praktiškai darbas ta linkme ir sukamas. Pvz., nors Balfos viršūnė sudaryta beveik 100 proc. 4 didžiųjų pagrindu, tačiau jo skyriai, rinkdami savo organus, nei vieno neklausia partiečio bileto ir kviečia visus lietuvius. Nors Alto viršūnė irgi sudaryta tų

(Nukelta į 5 pus.)

JAV LB CENTRO VALDYBA. Sėdi iš k. į d.: Iq. Malėnas, St. Barzdukas—pirm., A. Mikulskis, dr. A. Nasvytis; stovi: J. Staniškis, J. Stempuzis ir K. Augulis.

KUR, PONAS, KELIAUSI — Į MĖNULĮ AR MARŠĄ?

Entuziazmas keliauti į antrojo erdves auga su kiekvienu nauju laimėjimu. Rusai, gal būt, pirmieji pasius raketą su žmogiu į erdves. Raketa laimingai sugriš. Tačiau tuo tarpu dar ne į Mėnulį—pasakojų raketos išradėjas dr. von Braun. — Bet mes turime ir geresnį dalyką sugalvoję. Ir apie tą dalyką jau ėmė pasakoti Brauno bendradarbis dr. Stuhlinger. Esą tegul Mėnulį pasiekia rusai. Amerikiečiai pasiekis Marsą. Tam reikės 260 dienų. Bus galima paleisti du orinius laivus, abiejuose po 12

žmonių. Pirmos raketos įgula išlips Marse, antrąją raketą, kurai apskris Marsą, jie sugriš atgal. Sveicarių laikraštis paskelbė nuotrauką kelionės rezervuotos bilietą, kurį laiko jau penkeri metai jaunas kelionių mėgėjas. Tą bilietą jis yra gavęs iš New Yorko Hayden Planiterium. Bilietas reiškia vietos rezervavimą pirmai kelionei į antorę. Tame biliete pažymėta, kad kelionė iš žemės į Mėnulį truks 5 dienas, atstumas nuo žemės iki Mėnulio yra 239,000 mylių, bet

kelionės bus 250,000 mylių; iš žemės į Venerą kelionė truks 146 dienas; atstumas 26 mil. mylių, kelionėje reiks padaryti 251 mil. mylių; iš žemės į Marsą kelionė truks 258 dienas, atstumas nuo žemės iki Marso 48 mil. mylių; kelionėje reiks padaryti 370 mil. mylių; iš žemės į Jupiterį 490 dienų; atstumas nuo žemės iki Jupiterio 395 mil. mylių; kelionės ilgis 600 mil. mylių; iš žemės į Saturną kelionė truks 830 dienų; atstumas 793 mil. mylių, kreivės keliu 1,300,000,000.

PAMESTIEJI

PIERRE MAURICE ROMANAS

(30) Jie yra išmintingi, kadangi moka veidmainiškai paslėpti blygę; bet tik niekas nemano nei žino, bet tik negali būti atsakomybės jie nusiplauna rankas ir nebesirūpina nusikaltimu, kurio niekas neiškliava aikštėn. Ak jei jį man primenat teisinguma, ką jį sakysite apie tuos, kurie tikisi galį gyventi ramybėje, nes jie nežino nelaimių, kurių priežastimi jie yra.
— Palaukite, kad ateitų tas teisingumas, ponai. Aš drebu iš išgąsčio dėl tų, kurie pateks į griežtas jo rankas.
— Kada aš atradau savo vaikūtį aš stengiausias netiesiogiai jam gera daryti. Aš norėjau jam padėti; aš tikėjau, kad mano kancija sumažės. Todėl jį norėjau turėti prie savęs. Ir pakliuvau į tokią kvailą padėtį! Aš mačiau stojant prieš mane mano sūnų Maksią ir mano vyrą. Maksią negalėjo suprasti tos meilės,

kurią aš turėjau Danieliui. O mano vyras? Jam aš tapau mįsle. Ką jam atsakyti? Mūsų iškrūpęs pasaulis galėjo pripažinti jam teisę mane įtarti. Jei jis žinotumėt, kiek aš praleidau nemigo naktų, kad atrasčiau paguodą, kuri visuomet pasišalindavo! Ir štai baisus įvykis nustmė mano sūnų toli nuo manęs! Pasigailėkit... dar kartą prašau... pasakykit, kur jis yra?
— Jei Dievas koku nors ženklui man leistų suprasti, kad aš turiu nusileisti, aš tai padaryčiau. Bet aš tikrinu, kad negaliu patenkinti dabar jūsų noro. Jo pametimas pastatė sieną tarp to jaunuolio ir jūsų; jūs taip pat neturite daugiau teisės prieš žmones vadinti jį savo sūnumi. Leiskite jam eiti savo keliu: Dievas pasirūpins juo. Be to jūs nieko negalite bandyti nerizikuodama, kad jis jus keikte praकेiks. O tas žmogus, kuris prieš įstatymą yra jūsų vyras yra

garbingas žmogus; ar jis galėtų pakelti prisipažinimą, kurį jūs turėtumėt jam padaryti?
— Jis mane prakeiktų!
— Aiškiausiai nepažindamas Dievo jis negali laikytis didžiojo atleidimo įstatymo, kuris yra mūsų religijos pagrindas.
Atleidimas... Ar jūs tikite, kad Dievas galėtų man atleisti? Bet kam... Aš netikiu daugiau ir Dievą... Ir tačiau jūs bažnyčioje švenč. Motina, kuri yra viršuj altoriaus, atrodė, kad traukė mane. Aplink ją viešpatavo nuotaika, kuri ragino pasitikėt ir atsiduot; keistas dalykas šituoose namatomoose aš atradau lyg dalį pačios savęs.
— Nesistebėkite, ponai, tuo jausmu, kuriame jūs be abejo radote kiek ramybės. Ir gallesingoji švenč. Mergelė, kuri jus tykojo, priėmė vieną naktį išvytąją būtybę jūsų sūnų Danielių ir jo širdin gražino viltį.
— Ak, štai kodėl aš negalėjau atitraukti savo žvilgsnio nuo jos šypsnio! Bet kodėl gi, kai visas tikėjimas buvo dingęs manyje, kodėl gi savaimė atėjo man mintis, be mano pastangų, glaustis prie jos?
— Kada viskas yra žuvę, ponai dar Ji lieka!
Nelaimingoji keletą minučių neatsakė, paskui švelniai nuolankiai ir beveik tyliai tarė:

— Ar jūs tikite, kad savo nelaimėje galėčiau pas ją rasti prieglaudą?
— Ponia aš jus tikinu. Eikite! Aš Ją melsiu, kad Ji jums gražintų tikėjimą ir kad jos Sūnaus teisingumas paliktų jums bent truputį paguodos.
MAKSAS
Vakarienis metu ponai Enguerrandai buvo vieni. Maksas buvo negrįžęs. Vienas ir kitas atrodė užsidarę: jie sekė kiekvienas savo mintis.
Paskui Enguerrandas tarė: — Tačiau reikėtų, mano drauge, pažiūrėti į Makso reikalus. Šį popietį aš turėjau apmokėti naują skolą.
— Šis vaikas mane varo į neviltį. Visiškai nieko nežinome, kaip jis elgias ne namie. O čia namie aš turėjau išikišti tu nepranešama: jis elgėsi su Terese taip begėdiškai, ypač jos sužadėtiniui išvykus.
— Apvertkita!
Sekė ilga tyla. Paskui žurnalistas, žiūrėdamas į savo žmogą, tarė: — Beje, man atrodė, kad mano pareiga yra perspėti kunigą Darmont, kad savo skundą prieš Donadieų aš atsiėmiau.
— Mano drauge, aš tau dėkoju.
— Kai tik pradėjau abejoti, aš tai turėjau padaryti. Bet ar

tu pagalvojai... apie tikrąjį nusikaltėjų?
— Kam!... Pirmiausia aš noriu pašalinti baimę iš savo dvasios!
*
Gražus sekmadienio popietis Auteūlyj, Danielius išvyko prieš mėnesį. Po mišparų kunigas Darmont vaikštineja klebonijos kieme. Malonus balsas jį verčia atsisiukti:
— Laba diena, klebone!
— Laba diena, mano mažoji Terese, aš esu laimingas jus matydamas. Aš turiu iš Danieliaus laišką. Jis man pasakoja apie savo atvykimą ten ir pasisako savo planus.
— Aš taip pat, klebone!
— Galima perskaityti?
— O taip, klebone!
— Gerai.
Mano Geroji Mažoji Terese,
Aš laukiau keletą dienų prieš tau pasakydamas kur aš esu ir ką darau. Aš įstojau į Sidi-Bel-Abbes garnizoną. Į svetimšalių pulko 8 kuopą. Ten kalba beveik visomis kalbomis ir tu niekumet nesimaičiusi panašaus Bebelio bokšto. Aš turiu labai gerą įgulos komendantą nors, truputį šiurkščios išvaizdos. Aš jam papasakojau visą savo istoriją, primindamas jam kunigą Darmont. Apvaizda man padėdė, nes tas komendantas Carlemontas karo metu tarnau-

vo 247 pulke ir labai gerai pažįsta kunigą...
Kunigas sustojo:
— Danielius man taip pat pranešė tą naujieną. Aš nežinojau kuo tapo leitenantas Carlemontas. Jūs nemanykite, kad aš jam nepasiusiu kokio žodžio! Tai yra keistuolis pilnas ugnies, bet labai teisingas. Jis bus Danieliui globėjas. Jo yra tiesa, čia yra įsikūsi Apvaizda. Skaitykim:
... Aš jam patikau ir jis labai nori, kad aš mokyčiaus. Be abejo tau klebonas pasakys, nes tu jį sekmadienį matysi, kad mokyklyta ne labai sekasi Maroke. Pulkas eina į krašto gilumą: tuo tarpu mano mokslas baigėsi aš esiu ju pasivyti. Aš tau kalbėjau apie savo šefą — taip lengvai prasitaria apie tuos, kuriuos mylima — jis mane prašė tau pranešti visus ju padaršinamus žodžius. Kada turėsi slaugytojos diplomą, jis tave rekomenduos vienam savo draugui, kuris veda liginę Feze ir labai galimas dalykas jis tave priims: ten trūksta slaugytojų.
Dabar rusėjis 1924 m., ateinantieji mėnesiai numatomi labai sunkūs. Komendantas tvirtina, kad 1925 metų pirmas pusmetis taip pat bus sunkus. Atrodo, kad valdžia gerai nesusivokia aplinkybėse. Ispanų pra-

laimėjimai Riffe neatvėrė jiems akių.
Dabar aš darbuojuos įniršusiai mano Terese; kad tu žinotum, koks būtų man džiaugsmas, jeigu vieną gražų rytą pamatytčiau tave išlipant šitoje marokiečių žemėje, kur tikrai aš greit būsiu pašauktas į mūšį. Ir jei mane kulka sužeistų, kas gi džiaugdamasis mane slaugytų? Tai būtų labai gražu, mano brangioji mažyte; bet galvoti apie tai būtų gundyti Dievą.
Mano nuotaika? Puiki. Aš čia atvykau su atnaujintu tikėjimu. Ak, gerasis kunigas Darmont! Man patinka čia, kad aš esu draugijai žmonių, kurių daugelis neturi ramios sąžinės. Galas Enguerrandams! Klebonas turėjo tau pasakyti, kad pašaipai ir protestui prieš įvykius, kurie mane pasaulio akyse paskelbė vagimi, aš pasirinkau Liudviko Enguerrando vardą. Tu pastebėsi, kad aš paėmiau tėvo vardą ir jokiū būdu nenorėjau imti "Makso". Jis primintų man tą sutvėrimą, kuris, nors aš dar nesu tikras, yra mano nelaimių priežastis. Kai dėl tos moters, kuri mane persekiojo savo liguista meile, kad tu žinotum kokį aš jaučiu palengvėjimą, kad man netenka daugiau su ja drauge būti!
(bus daugiau)

KŪRYBOS PRIEDAS

Triukšmas dėl premijų

Kasmet Lietuvos Rašytojų Draugija skiria premiją (500 dol.) už geriausią metų knygą. Anksčiau, prieš keletą metų knygas atrinkdavo specialiai sudaryta juri komisija. Paskutiniiais metais balsuoja visi Liet. Rašytojų Draugijos nariai. Sudaroma balsams skaityti komisija ir išsiuntinėjami vokeliai su knygų sąrašais.

Išrenkant knygą, reikia absoliutinės balsų daugumos. Paprastai pirmame balsavime tos balsų daugumos nesurenka. Tada dvi geriausia balsų gavusios knygos dar kartą perbalsuojamos.

Siem antram balsavimui atiteko dvi knygos: Mariaus Katiliškio romanas — „Miškais ateina ruduo“ (pirmame balsavime gavusi 22 balsus) ir Gražinos Tulauskaitės eilėraščių rinkinys „Rugsėjo žvaigždės“ (pirmame balsavime gavusi 10 balsų).

Atrodė, kad antrame balsavime dauguma pasisakys už M. Katiliškį, bet išėjo priešingai — premija 34 balsais prieš 29 atiteko Gražinai Tulauskai už jos knygą — „Rugsėjo žvaigždės“.

Tą patį vakarą, kai premija buvo paskirta Gr. Tulauskai, Bostone Liet. Enciklopedija išėjo „gelbėti situacijos“ ir tokia pat 500 dol. premiją paskyrė M. Katiliškiui. Abi premijos buvo įteiktos Chicagoje Liet. Rašytojų Draugijos ir Terros leidyklos suruoštoje literatūros šventėje. Įteikime buvo labiau užakcentuotas M. Katiliškis,

jam sunėsta daug gėlių ir surinkta dar antroji 500 dol. premija.

Tokie yra nuogi faktai. Dėl jų vėliau kilo spaudoje triukšmas. Vieni rašė, kad LR Draugijos premija paskirta neteisingai, ir Gr. Tulauskai ir visiems rašytojams nesigailėta šiurkštesnių žodžių, išvardinti jie analfabetai. Kiti pažūrėjo šalčiau, nesijaudindami, sakydami, kam šaukti gevalt, kada premija gauna kitas.

Sukeltas triukšmas įnešė susiskaldymo į Rašytojų Draugiją. Tiesa, gal Rašytojų Draugijai stokojo apdairumo, lankstumo. Gal toks balsavimo būdas, kuris dabar praktikuojamas, nėra geras Nors balsuoja daugiau, bet su dauguma atsiranda ir minios psichologija, sentimentai, pažintys. Tačiau prieš tokį balsavimą patys rašytojai anksčiau nepasiskaitė, jame dalyvavo; tad draugija pasielgė teisėtai, ir šiuo kartu pravedama knygos atrinkimą senu būdu.

DRAUGO ROMANO KONKURAS

Nors ir sunkios sąlygos mūsų rašytojams, bet literatūra šiaip taip auga. Galėtų ji dar labiau stiprėti, jei visuomenė parodytų didesnę susidomėjimą. Prie jos skleidimosi daug prisideda įvairios premijos. Jos iškelia autorius, išpopuliarina knygas. Šioje srityje nemaža vaidmenį atlieka Draugo diena raštis, skirdamas savo metines

Kai kam atrodo, kad M. Katiliškio knyga yra geresnė ir vertingesnė už Tulauskaitės, bet dugumos sprendimu, premija atiteko Tulauskai. Kuo ji kalta, kad rašytojai pabalsavo už ją?

Prieš keletą metų Churchillis gavo Nobelio literatūros premiją už savo karo atsiminimus, tačiau nei britai, nei prancūzai Churchillio nekoliojo, nevadino jį analfabetu ir jokia enciklopedija protesto ženklą neišėjo ir neįteikė premijos kitam tų metų kandidatui. Tai yra saikingų, taktiškų vakariečių elgesys.

Jei Lietuvos Enciklopedija atėjo gelbėti susidariusios padėties, laikykime tai teigiamu faktu, kad jos dėka prisidėjo dar viena premija lietuviams rašytojams. Iš staugaus premijos paskyrimo, darosi aišku: jei būtų LRD premija atitekusi Katiliškiui, tai LE nebūtų skyrusi. Dabar rašytojams įteiktos dvi premijos. Norėtume, kad švi LE žygis nebūtų tik vienkartinis; kad ir kitais metais

skirtų savo premiją, iš anksto tai paskelbdami ir sudarydami juri komisiją.

Terros leidyklai galima tik tiek prikišti, kad ji išleido abi knygas, o per premijos įteikimą pasisakė labiau už Katiliškį. Tuo pasisakymu už vieną autorių ji pakerta savo pasitikėjimą. Leidyklai reikėjo kiek nuošaliau išlikti ir abi išleistas knygas lygiai traktuoti.

Įteikimo išklmėse, kiek susigaudome iš spaudos, būta daugiausia netvarkos. Per įteikimo aktą pakartotinai buvo apėinama Gr. Tulauskaitė, o visom išgalėm pabrėžiama M. Katiliškis. Galime suprasti, kaip abiem kultūringiems rašytojams buvo tai nesmagu. Nesmagu buvo ir patiems klausytojams, kad taip viešai kultūringoje vietoje nekultūringai pažeidžiamas žmogaus asmuo. Galima buvo įteikti ir abi premijas, iškeliant knygų vertę, pabrėžiant autorius be tų asmeniui taikomų kartumų. Nebe kaltės ir toji spauda, kuri nesigailėjo grubių šiurkščių žodžių, aprašydama šventę.

Chicago įvykis turėtų būti pamoka ir LRD ir tai visuomenė, kuri rodo entuziazmo literatūrai. Tiek LRD, tiek ta visuomenė siekia to paties — ugdyti ir skleisti mūsų literatūrą, bet dabar rezultatai kitoki.

M. VALANČIUS — DIDYSIS ŽEMAIČIŲ VYSKUPAS

Vysk. Motiejus Valančius

Devynioliktas amžius buvo lemiamas lietuvių tautai. Žlugus senajai valstybei, nutautus aristokratams, lietuviškai kalbėjo tik kaimas. O kaimas buvo tamsus, nesuapratęs. Vakarų mokslininkams atrodė, kad iš vargo neišbrisis lietuvių tauta ir mirs. Kalbininkai, tautosakos rinkėjai skubino užregistruoti bent dalį jos kalbos paminklų. Baudžiavos, sunkios okupacijos spaudžiama tauta, tikrai stovėjo ties savo duobe, ties išnykimu, bet Aapaizda ją išvedė pro pražūties klūtis, atsūsiudama lietuvių tautai vykskupą Motiejų Valančių.

Nei mūsų minėti romantikai rašytojai, nei aukštaitis Strazdelis neturėjo tokios įtakos liudžiai, kaip Valančius. Jis buvo ano meto tautos vadas. Per savo įsteigtas mokyklas jis išmokė tautą skaityti ir rašyti; per blaivybės draugijas nublavino žmones, įdavė knygą į rankas, pats rašė ir kitus skatino rašyti, knygnešiam nutiesė kelius. Jis padėjo visus pagrindus, ant kurių vėliau išaugo „Aušra“ ir kiti laikraščiai. Jis pats buvo iš kaimo, kitų vadinamas muziku, geriausiai suprato kaimo žmonių reikalus ir mokėjo juos vesti į savo tikslą.

Valančius gimė 1801 m. vasario 16 (naujuoju stiliumi vasario 28) Salantų valsčiaus Mėdsėdžių-Nasrėnų kaime. Jis

buvo trečias vaikas šeimoje, pakrikštytas Kalmelio bažnyčioje Motiejaus-Kazimiero vardais. Iki 15 metų Motiejus gyveno namuose, dirbdamas ūkio darbus ir kartu mokydamasis. 1816 m. jis išvažiavo į Žemaičių Kalvarijos dominikonų mokyklą, ją baigęs 1821, metus praleido tėviškėje ir 1822 įstojo į Varnių kunigų seminariją, kurią baigė per dvejus metus.

Valančius buvo per jaunas kunigų šventimam, Seminarijoje buvo geriausias mokinys, tai jį išsiuntė studijuoti į Vilnių, į Vyriausią seminariją, kurią baigė 1828. Į kunigų šventimam Vilniuje, jis ir įsijungė į Vilniaus vyskupiją. Kurį laiką buvo Moziriaus (Minsko gubernijoje) apskrities mokyklos kapelionu. Ten jis praleido 1831 metų sukilmą.

Iš ten 1834 metais persikėlė į Kražius, kur gimnazijoje mokytojavo iki 1840 m. Tada buvo pakviestas profesoriauti į Vilniaus Vyriausią seminariją. Vilniuje jis padarė doktoratą. Rusam perkėlus Vyriausią seminariją į Petrapilį, persikėlė ten ir Valančius.

Petrapilo drėgnas oras negiamai veikė Valančiaus sveikatą, ir jis 1845 grįžo į Varnius ir buvo Varnių seminarijos rektoriumi.

Tuo metu vyskupijoje buvo susidariusi savotiška padėtis.

A.D.

KAZYS BRADŪNAS

Pilėnai

Šilai, pušynai,
Trakai, beržynai,
Saldūs šaknų žemėlė —
Ažuolai garbuonėliai.

Už girių laukai,
Už sodų stogai,
Tėvų tėvai kalnelė —
Saulės dirvonėly.

Į alką eini,
Žolyną skini —
Ant švento alko rankų
Brolelių kraujas žydi.

Kalbinu, šnekinu žolė —
Užkaustas draugas.
Grįžkit, grįžkit namole —
Niaukiasi dangus.

Pučia vėjas nuo marių,
Nuo sūrų vandenu,
Man žedžio nepratarė,
Miegate ant kalnų.

Po tėvynės velėna,
Po smiltim nebyle —
Dega, dega Pilėnai
Pernykščia žolė.

(Iš kovo mėn. Aidų nr.)

SV. KAZIMIERAS. Dail. V. Petravičiaus tapyba šilke. Klišė naujasio Aidų numerio.

KIEK DABAR LIETUVOJE GYVENA RAŠYTOJŲ

Praeitais metais okupuotoje Lietuvoje valstybinė leidykla išleido stambią knygą „Tarybų Lietuvos Rašytojai“. I ją sudėti visi dabar Lietuvoje gyvenantys rašytojai, jų nuotraukos ir autobiografijos.

Autorių biografijose sudėta nemaža datų ir kitokių duomenų. Zinoma, dabartinis režimas reikalauja savo duoklės. Vieni autoriai ją atiduoda su dideliu entuziazmu, nesigailėdami piktų žodžių nepriklausomoms laikams, girdami komunistams, o kiti yra visai santūrus. Tokia yra pav. Mykolaičio-Putino autobiografija, kuri įneša daug šviesos į jo kūrybą.

Gale dar duodama suglausta biografija, išleistų knygų sąrašai, vertimai į kitas kalbas. Iš jų matyti, kad nemaža raštų Vilniuje leidžiama rusiškai. Verčiama į kitas sovietines respublikų kalbas.

Rašytojų vardai pasikeitė. Tik dalis beliko senųjų, nepri-

klausomais laikais pasireiškusių autorių. Išaugo nauja karta. Knygon idėtas toks Algimantas Baltakis, gimęs 1930 m. Vienas kitas atsploves iš kitur. Štai jų pavardės:

Stasys Anglickis, Vl. Audronaša, Algimantas Baltakis, Aleksas Baltrūnas, Juozas Baltušis, Aleksandras Bauža, Alfonsas Bieliauskas, Kazys Boruta, Bronė Buivydaite, Julius Būtenas, Sofija Čiurlionienė-Kymantaitė, Juozas Čyžius, Jonas Dovydatis, M. Eglinis, Pavilas Gelbakas, Vincas Giedra, Augustinas Gričius, Juozas Grušas, A. Gudaitis-Guzevičius, Liūnė Janušytė, Antanas Jonynas, Jovaras, Stasys Kapnys, Aldona Kazanavičienė, Kazys Kiela, Halina Korsakienė, Kostas Korsakas, Kostas Kublinskis, Ramualdas Lankauskas, Marija Ivanuskienė-Lastauskienė, Adomas Lastas, Juozas Macevičius, Bonius Mackevičius, Justinas Marcinkevičius, Kazys

Marukas, Anzelmas Matutis, Eugenijus Matuzevičius, Eduardas Mieželaitis, V. Mykolaitis-Putinas, Viktoras Miliūnas, Vl. Mozūriūnas, Antanas Pakalnis, Juozas Paukštelis, Algirdas Počius, B. Pranskis-Zalionis, Vacys Reimeris, Vytautas Rudokas, Kazys Saja, Ieva Simonaitytė, Vytautas Sirijus Gira, Mykolas Sluckis, Marcelinas Šikšnyš, Jonas Simkus, Paulius Sirvyš, Petras Tarasienka, Eugenija Tautkaitė, Teofilis Tilvytis, Jonas Usačiovas, Petras Vaičiūnas, Karolis Vairas, Antanas Venclova, Antanas Vienuolis, Vincas Ziilionis.

Iš jų jau yra mirę du: A. Vienuolis ir Marija Ivanuskaitė-Lastauskienė. Pasigendama čia Antano Miškinio, kuris, grįžęs iš Sibiro, dabar vėl reikišias literatūroje. Atrodo, kad nebuvo dar gerai išpraustas, jei knygon neįdėjo.

JONO BALIO „UŽBURTI LOBIAI“

Nidos leidykla Londone neseniai išleido nedidelę Jono Balio knygėlę „Užburti lobiai“. I ją suleiktos lietuvių liaudies sakmės apie paslėptus turtus, kaip žmonės jų ieško, kovodami su numirėliais, juodais šunimis, velniais.

Sakmės imtos iš Liet. Tautosakos Archyvo surinktu, nemaža jų dalis yra užrašyta Amerikoje. Pradžioje idėtas įvadas, kur aiškinama, kaip susiformavo liaudies pažiūros į turta, šykštuolius, jų norą paslėpti pinigų, pomirtinį gyvenimą. Pradedama nuo seniausių sakmių ir baigiama naujais laikais. Kaip autorius sako, šiose sakmėse atsispindi bent dviejų tūkstančių metų liaudies pažiūros į turta. Kartu nurodo krikščionybės įtaką, palygina su kitų tautų panašiais pasakojimais.

Gale pridėta visų sakmių angliška santrauka su jų metrika. Tuo leidinys pasidaro įdomus ne tik lietuviams bet ir kitų tautų folkloro mokslininkams.

Leidinyje nors ir nedidelis, bet vertingas, nes supažindina su viena tautosakos sritimi. Beskaitant pasakojimus apie užburtus lobius, iškyla paslaptas mūsų kaimas. Prisimeni girdėtus pasakojimus iš savo apylinkės.

Čia ir ateina mintis: ar negalima juos surašyti. Daugelis jų prisimena įvairiausių pasakojimų, legendų. Jos irgi būtų naudingos kaip tautosakos lobis. O kiek šio turto dar yra pas senuosius Amerikos lietuvius! Ir kaip jį suregistruoti, bent dalį išgelbėti? Gal čia galėtų patalkinti buvę mokytojai, žmonės, kurie vertina tautosaką. Kadaise ją rinko gimnazistai ir studentai. Čia besimokančiam

A.K.

Vyskupiją valdė kun. J. Gintila, patikiamas rusams. Rusų administracija norėjo jį padaryti vyskupu, bet nepasisekė. Nemaža buvo susirašinėjama su Vatikanu, pastatomi įvairūs kandidatai vyskupo vis nesurado. Tada rusų administracijos akys nukrypo į seminarijos rektorius. Jis buvo ramaus būdo, užsiėmęs istorijos mokslu. Atrodė, kad bus paklusnus ir nuolankus rusų įrankis. Pristačius jo kandidatūra popiežiui, jis buvo paskirtas Žemaičių vyskupu. Valančius tuoj nuvažiavo į Petrapilį, kur 1850 vasario 24 jį konsekrovo vyskupu.

Grįžęs į Varnius, perėmė iš Gintilos vyskupiją ir pradėjo ją tvarkyti. Pradžioje rusai laikė savo žmogumi, nes vyskupas mokėjo sukis tarp valdžios, tarp lenkų dvarininkų, diplomatiškai siekdamas savo tikslų. Bet greitai rusai pamatė, kad Valančius jiems neištikimas. Pradžioje jį spausdinti blaivybės draugijas. Praūžus 1863 metų sukilmui, jį su seminarija perkėlė į Kauną, kad galėtų geriau kontroliuoti jo darbus. Rusai matė jo didelę įtaką žmonėms, norėjo panaudoti savo tikslams, bet Valančius pasiliko neįveikiamas. Jis ir Kaune mokėjo vadovauti, suorganizuoti knygnešius. Kaune jis ir mirė 1875 m. gegužės 29 (naujuoju stiliumi gegužės 27). Palaidotas Kauno katedroje.

Valančiaus vyskupija tuo metu buvo didelė, visa Kauno gubernija, buvo dar prijungti Kuršo plotai. Per savo kunigus mokėjo ją tvarkyti, sugebėjo įtaigoti žmones, taip dideliame Lietuvos plote jis buvo vienui vienintelis žmogus, su kuriuo skaitėsi rusų administracija. Jis buvo vyskupas, bet, nesant lietuvių inteligentų, į savo darbų planą įtraukė ir kitas visuomeninio gyvenimo sritis. Taip į savo rankas buvo suėmęs beveik visą Lietuvos gyvenimą ir visur paliko žymius savo pėdsakus. Apie tai kitą kartą.

Parapija, kuri daugiausiai duoda misijom

Pasikalbėjimas su prel. L. Mendeliu

FATIMOS MARIJOS statula, amerikiečių kun. Th. McGlynn (Dover, Mass.) dirbinta Italijoje, bus pastatyta Fatimos šventovėje Portugalijoje.

PAMINĖTA KUN. A. STANEVIČIAUS SUKAKTIS

Kun. Anatolijui Stanevičiui, švenčiant kunigystės sidabrinį jubiliejų, balandžio mėn. 13 d. Čikagoje buvo surosta iškilmingas pagerimas. Padėkos mišias aukojo pats jubilias kun. A. Stanevičius; asistavo, kun. J. Viliūtis, kun. S. Santaras ir kun. R. Saudis. Tai proga pritaikyta pamokslą pasakė vysk. Vincentas Brizgas. Pamaldų metų giedoją solistė E. Kalvaitytė ir Stepono Sodeikos choras. Po pamaldų Visų šventųjų parapijos salė sausakimšai buvo užpildyta kun. A. Stanevičiaus bičiuliais, atvykusių net iš kelių miestų. Vaisės pradėtos prelatu I. Albavičiaus malda. Žodžių sveikino: Visų šventųjų parap. klebonas kun. J. Saulinskas, kan. F. Kapočius vardu — tėvas J. Vaišnyš SJ, prof. St. Kolupaila, Jurbarko parap. vardu — J. Sabaliauskas, Kemteno — inž. K. Pabedinskas, Roselando — S. Kernagis. Be to, buvo perskaityta kelios dešimtys sveikinimų — telegramų. I pabaigą tarė gana jautrų žodį jubilias kun. A. Stanevičius. Maldą sukalbėjo kun. A. Budzeika.

Meninę dalį vykusiai išpildė: St. Sodeikos choras (sudarytas iš kelių chorų), sol. E. Kalvaitytė, Visų šventųjų parap. mokiniai ir šeštad. lituanistikos choras, vadovaujant mokyklos vedėjai dr. B. Balšaitytei. Pobūvis dalyviams, kurių buvo per 500 paliko geriausius prisiminimus. Jubilėjaus rengimo komiteto "spiritus movens" buvo: pirm. S. Kernagis, sekr. P. Fandell-Zemaitytė; programos pirm. K. Bružas; dekoravimo pirm. J. Passen-Satkaukaitė; informacijos pirm. Ed. Fandell; vyr. šeiminkė J. Noreikienė ir vyr. padavėja Bronė Jagminas.

Rašytojas...

(atkelta 2 p.)

ja kitaip nei mes. Jie atrato naujo nepriklausomybės tokios, kaip mes ją suprantame. Jie nesulaužys savo korseto".

Vercors pranešė savo draugams komunistam prancūzams, kad nuo jų atsitraukia. Po dešimt metų ištikimos tarnybos jis pasitraukė iš politinės tribūnos, kad vienas sau amžystę savo likimą: "savo beviltišką kovą, kurią aš kovojau už uždarytų durų, iki ją visiškai pralaimėjau".

Komunistų laikraštis paskelbė padėką savo buvusiam draugui, kad jis pasitraukdamas nepersimetė į "kaukiančių vilkų" — komunizmo priešų puse.

Patriotinė spauda ta proga pasakė, kad iš šimtų rašytojų, kurie po karo simpatizavo komunizmui, didžioji dalis nuo komunizmo jau atkrito.

Turėję būti liaudžiai žiburiai, jie pabuvo tik žalvykslėm, klaidinančiais pelnių žiburėliais.

Balandžio 20 Baltimorėje įvyko didžiulis banketas, kuriame pagrindinę kalbą pasakė žymusis Amer. kalbėtojas misijų direktorius vyskupas Fulton J. Sheen. Tokios žymios asmenybės dalyvavimui ir kalbai, turbūt, yra rimta priežastis. Vyskupas, misijų organizatorius, atvyko pagerbti didžiojo misijų rėmėjo, Sv. Alfonso parapijos klebono prel. dr. Liudviko J. Mendelio. Pagerimas, kurį organizavo specialus parapijos organizacijų komitetas, rengiamas dviejų sukakčių proga: 60 metų amžiaus ir 30 metų kunigystės. Sukaktvininkas, kuris plačiai žinomas ne tik lietuvių tarpe, bet ir visoje Amerikoje, bei kituose kontinentuose, gimė 1898 m. balandžio 18 d. Šiauliuose, Lietuvoje 1909. Mendelių šeima atvyko Ameriką ir apsigyveno netoli Pittston, Pa. Pradžioje gyvenimas buvo sunkus ir kietas. Prelato tėvas gavo darbą anglų kasyklose ir jo vieno uždarbio turėjo užtekti septyniems. Dėl to vyriausiajam sūnui Liudvikui, tada dar tik 12 metų, teko pagelbėti šeimą išlaikyti. Jis gavo darbą tose pat kasyklose durininku su 8 ct valandinio atlyginimo. Kitais metais jau buvo mūlo varovu su didesniu atlyginimu. Dar po poros metų Liudvikas išsūrėpino darbą kasyklose naktimis, kad dieniomis galėtų lankyti mokyklą. 1916 balandžio 18 vos pora mėn. prieš mokyklos baigimą, būsiamasis prel. buvo sunkiai sužeistas. Gydymas užtruko 5 mė. Aukštesnės mokyklos baigiamosius egzaminus išlaikė ligoninėje. Tais pat metais vieno gerširdžio airio pagalba Liudvikui pavyko gauti tarnybą gvybės draudimo versle. Šioje srityje darbas jam labai sekėsi. Po metų savo įstaigoje Wilkes-Barre bulinsavo pirmuoju apdraudų pardavėju. Kitais metais jau buvo pirmuoju visoje Pensylvanijoje ir paskui — pirmuoju visoje apygardoje. O kai rengėsi stoti į Mt. St. Mary kolegiją, 1920 jau buvo pirmuoju visoje bendrovėje, turėjusioj 18,000 agentų. Tuo laikotarpiu taip pat išėjo finansų mokyklą — Pensylvanijos universiteto padalinį Wilkes-Barre. Į minėtą kolegiją jubilias įstojo 22 metų. Baigė ją po 4 metų gaudamas visas skirtingas premijas. Baigimo iškilmėse L. Mendeliui pasakius kalbą, Baltimorės arkivysk. Curley, kuris vadovavo iškilmėms, pasikvietė jį pasikalbėti ir pasiūlė teologijos studijas Romoje, jeigu grįžęs kunigu dirbs Baltimorės arkivyskupijoje. Mendeliui tik to ir reikėjo, nes tai buvo jo svajonė. Ketverių metų studijos Romoje buvo vainikuotos kunigo šventimais 1928 sausio 18. Po šventimų sekė doktorizavimosi studijos. Doktorato egzaminus kun. Mendelis išlaikė aukščiausiais pažymiais. Tų pat metų vasarą nuvyko į Lietuvą ir ten, Vieksniuose, atlikė primicijas. 1928 rugpjūčio 31 atvyko į paskyrimo vietą — šv. Alfonso parapiją Baltimorėje. Vos porai metų praėjus, tuometinis klebonas kun. Lietuvininkas pradėjo sirgti akių liga, o vėliau ir visai apako, todėl vikarui kun. L. Mendeliui teko tvarkyti visus parapijos reikalus. O jų buvo daug ir įvairių: bažnyčios remontai, parapiinė mokykla, organizacijos ir kt. Ypačingą dirvą savo pašaukimui kun. L. Mendelis rado, įvedęs savo bažnyčioje Stebuklingojo Medalikėlio noveną. Po poros metų į novenos pamaldas kas savaitę atsilankydavo apie 15,000 maldininkų, kurių tarpe būdavo apie 3,000 nekatalikų. Negalėdamas pats vienas suteikti visiems reikiamų religinių informacijų, į parapijos patalpas pakvietė vienuolius atidaryti katalikų informacijos centrą. Ten kasmet paruošiama krikštui apie 150 konvertitų.

Dabartinio jubilėjaus proga jįsų korespondentas driso su-trukdyti brangų prelato laiką ir skaitytojū vardu paprašė atsakyti į ketetą klausimū.

Prel. Liudvikas Mendelis

— Gerbiamasis prelate, prašau pasakyti, kurjame savo bažnytinės — religinės veiklos sričių esate pasiekę didžiausių laimėjimų.

Apie laimėjimus gali kiti kalbėti. Mes galim pasisakyti tik apie savo darbus. O jų čia turime daug. Žinoma, daugiausia tenka dirbti misijų darbo. Pas mus atsilanko tūkstančiai nekatalikų ir kitafaučių. Stengiamės visiems padėti. Kai kun. P. Dambrauskas buvo pas mus, pra-

JAV LB TARYBA pirmos sesijos metu 1955 liepos 1. Viduryje sėdi prel. J. Balkūnas, JAV LB garbės pirmininkas.

PASALIO LIETUVIŲ SEIMUI ARTĖJANT...

(Atkelta iš 3 psl.)

pačių partijų pagrindu, nors jos ir tik jos duos kandidatus į visus organus, kurie bus renkami ir šių metų Birželio mėn. Alto įvyksiančiame kongrese, ir kurį kviečiami ir kitų organizacijų atstovai, tačiau šiais metais beveik pusę, jei ne daugiau, Nepriklausomybės šventės minėjimų pravedė JAV Lietuvių Bendruomenės apylinkės ar kitos organizacijos, tik ne Alto skyriai ar 4 didžiosios partijos, ir surinktus pinigus persiūtė Alto Centriui. Kodėl darbą dirbantiems vartojamas vienas mąstas, o viršūnėms — kitas?

Kaip praktiškai tą viršūnių jungimą vykdyti? Ar tai turime visi galvoti. Gal demokratiškiausias ir tiksliausias kelias būtų, jei visi dabartiniai vadai leistų savo kandidatūras išstatyti bendruomenės organų rinkimuose ir tokiu būdu demokratiškai išjungtų į bendruomenės kūną. Juk mes savo vadus mylime, gerbiame ir net užjaučiame taip sunkiai dirbant, tačiau norime, kad demokratišku keliu užimtų

dėjo lankyti išpaniškai kalbančieji, paskui gavau patį pramokti ispaniškai, kad galėčiau suteikti dvasinius patarnavimus. Ir dabar tebesigilinu į ispanų ir prancūzų kalbas. Kartais tenka ir tas kalbas pavartoti. Prieš pat Velykas buvo atvykę jėreiviū iš Sevilijos ir Bilbao. Jiems suteikėv religinius patarnavimus. Bet ypač daug darbo yra su novenomis ir jų lankytojais.

— Gal malonėtumėt dar pasakyti, kokių rezultatų esate pasiekę misijų rėmimo darbe ir ar yra daugiau tiek pasiekiančių parapijų?

Nėra jokios abejonės — jokia kita parapija pasaulyje nesurenka tiek misijoms. Mes vidutiniškai padarome 60,000 70,000 per metus. Viso per 20 m. jau surinkome per 1.5 milijono dolerių.

— Gal būtų galima taip pat patirti, kam daugiausiai surenkate?

Daugiausiai surenkama raupsuotiesiems — apie 10,000 per metus. Toliau eina generalinis misijų fondas — apie 5,000 ir k.

— O kokios lietuvių institucijos susilaukia didžiausios jūsų paramos?

Sv. Kazimiero seserys. Jų aukštinio jubilėjaus proga buvau pasiryžęs surinkti 10,000, bet pavyko sukelti net 25,000. 10,000 suaukojo lietuviai, 15,000 surinkau iš kitų. Toliau eina šv. Kazimiero kolegija Romoje, kuriai pasiūnciamė mišijų stipendijų apie 3,000 dol. per metus.

— Prieš keletą metų buvo paskelbta, kad leidžiate visą šv. Raštą lietuviškai vienam tome. Norėtume sužinoti, kiek yra pasitūmėję darbai ir kada galima tikėtis pasirodant?

Sv. Rašto išleidimą tvarko vyks. V. Padolskis ir prel. L. Tulaba. Kiek spausdinimo darbai pasitūmėję, man tiksliai nėra

žinoma, bet tikiuosi, kad dar šiais metais išeis iš spaudos.

— 1953 Kalėdose pradėjote kovą prieš "Santa Claus", kuri nuaidėjo per visą Ameriką. Kokios pagrindinės idėjos buvo tos kovos ir ar esama kokių žymesnių rezultatų.

Mūsų tikslas buvo atidengti Santa Claus mitą, nes tai yra tik iškraipymas Sv. Nikolajaus vardo. Santa Claus yra tik komercinė apgavystė, labiausiai išnaudojama biznio reikalams. Mūsų šūkis yra: grąžinti Kalėdas Kristui! Mūsų mokykloje vaikai čiai irgi gauna dovanas, bet jos įteikiamos Kūdikiėlio Jėzaus vardu 3 išminčių. Išėjimas prieš Santa Claus buvo paminėtas visuose Amerikos laikraščiuose, ir mes gavome labai daug įvairių atsiliepimų. Dauguma šiam žygiui pritarė. Ar kitur pasekama mūsų pavyzdžiui, nežinome, bet pas mus vaikučiai Santa Claus nepasigenda. Man atrodo, kad jį labiau mėgsta tėvai, negu vaikai. Jie nori patiekti vaikams pasaką, kurią vaikai rimtai piima, o kada paaiški apgavystė, tai ir pats tikėjimas susvyruoja.

— Lietuviškajai visuomenei būtų įdomu išgirsti Jūsų pasisakymą visuomeniniams klausimais. Gal tad malonėtumėt pareikšti savo nusistatymą?

Visuomeniniam veikime nedalyvauju, nes neturiu tam laiko. Bet pagal savo jėgas liet ir lietuvišką veikimą paremiu. Taryba, Vlikas, Balfas ir kitos organizacijos įvairiomis progomis

BALANDŽIO 27 — RINKIMAI!

PITTSBURGH, PA.

JAV LB-nės Tarybos rinkimai ir į pasaulio LB-nės seimą atstovų rinkimas bus balandžio 27, sekmadienį, Lietuvių Piliėčių svetainėje, 1723 Jane St., Pittsburgh, Pa. Balsavimai prasidės nuo 12 vidurdienio ligi 6 val. vak.

Vysk. Fulton J. Sheen

iš manęs yra gavę paramos kartais net ir didesnes sumas. Pavyzdžiui, Vlikui kartą paaukojav 700 dol. Šiaip jau šios rūšies išlaidų apyskaitos neturiu. Bet tik naujakuriamis paremti išdalinau apie 3000 dol. Remiu ir šeštadienių mokyklą, suteikdamas jai visas mokymui reikalingas priemones.

Būtų įdomu patirti jūsų ateities planai?

Pirmiausia, rengiamės bažnyčiai įtaisyti stiklines duris. Altorius tada bus matomas iš gatvės. Tuo būdu nejučiomis nevienas praevius bus patrauktas vidun pasimelsti. Apie ką kita tuo tarpu neturiu ką pasakyti. Atostogoms ir šiais metais vyksiu į Europą. Aplanksiu Liurdą, Fatimą, Romą, Siciliją ir kitas vietas.

Tuo šis pasikalbėjimas ir buvo baigtas.

C. Surdokas

Balsuoti turi teisę visi, kurie yra užsimokėję solidarumo mokeskų už 1957 m. arba užsimokės prieš balsavimą salė. Metinis mokeskis dirbantiems 2 dol., nedirbantiems ir namų šeimininkėms — 1 dol. Visų lietuvių pareiga dalyvauti šiuose svarbiuose rinkimuose.

LB-nės Pittsburgho apylinkės balsavimo komisiją sudaro: A. Zaliaduonis, V. Mažeika, S. Arbačiauskas ir A. Naujalytė.

A.Z.

KEARNY, N.J.

Lietuvių Bendruomenės Kearny-Harrisono apylinkėje pasaulio lietuvių seimo atstovų JAV LB Tarybos rinkimai balandžio 27 nuo 9 val. ryto ligi 6 val. vak. parapijos salėje. Rinkti galės visi lietuviai, kurie yra įtraukti į apylinkės sąrašą. Į sąrašą įtraukiami moką tautinio solidarumo mokeskų ir nejaunesni kaip 18 metų. Mokančiais tautinio solidarumo mokeskų laikomi tie, kurie juos įmokėjo už 1957 arba sumokės už 1958. Ši mokeskų galima bus sumokėti ir rinkimų dieną. Rinkimus vykdo komisija pirm. dr. St. Skripkus, sekr. Arminas, nariai, Pietarienė ir Gerulienė

Prašomi visi lietuviai gausiai rinkimuose dalyvauti. Tuo įrodysime, jog esame dar lietuviais ir tokiais norime būti.

Kearny-Harrisono Apylinkės Rinkimų Komisija

NEW JERSEY LIETUVIŲ ŽINIAI

Lietuvių Bendruomenės New Jersey apygarda pildydama LB Tarybos nutarimą, birželio 29 rengia Lietuvių Dieną Royal Garden Park, Raway, N.J.

Tą dieną, be visų kitų pasirodymų, bus pavaizduoti ir Balsiojo birželio įvykiai — komunizmo išsiveržimas į Lietuvą, jų teroras ir masinės deportacijos bei žudynės. Norėdami sudaryti progą kuo didesniais skaičiais žmonių dalyvauti šioje manifestacijoje ir kartu išreikšti viešą protestą prieš kom. smurtą, primestą lietuvių tautai, prasome gerbiamų klebonų bei visų organizacijų vadovų, gyvenančių N. J. valstybėje, tą dieną jokių parengimų nedaryti.

Lietuvių Dienai rengti Komitetas

IŠ VISUR

• Aleksandras Zalneriūnas mirė balandžio 10 Valencijoje, Venezueloje. Jis buvo technikas braižytojas. Lietuvoje dirbo Kėdainių, Kauno ir Kybartų geležinkelio ruožų žinyboje. Iš Kybartų su šeima karo fronto buvo išbloktas į Vokietiją ir kurį laiką gyveno Memingeno stovykloje. Mėgęs ir studijavęs meną, bet tam savo pageidui teskyręs laisvalaikį. Memingeno stovykloje rūpinęsis kone visų vakarų, minėjimų ir pačios stovyklos meniniu apipavidalimu. Valencijoje visą laiką sirgindė. nepakeldamas karšto klimato. Nuliūdime paliko žmoną Teofilę, dukras Laimą ir Ireną, sūnų Leonardą, svainį ir anūkus.

• Mažosios Lietuvos Tėviškės Mylėtojų Draugija Vokietijoje leidžia savo laikraštį "Keleivis". Laikraštis dabar paskelbė vajú naujiems skaitytojams. Šis informacinis Klaipėdos krašto lietuviams laikraštis yra reikalingas, nes kelia Mažosios Lietuvos problemas. Metinė prenumerata 2.50 dol. Adresas: Keleivis — Verlag Luebeck, Vorwercker str. 103, Haus IV/8, Germany.

• Lito bankelis Montrealyje sparčiai auga. Lietuviai perkelia į jį savo santaupas iš kitų bankų.

• Pasaulio lietuvių seimo metu bus įteikta 1000 dol. premija už reikšmingiausią kultūrinį lietuvių pasireiškimą ar įvykį. Premijos mace natu Ohio Lietuvių Gydytojų draugija. Pačią premiją įteiks Kultūros Fondas.

• Clevelande Carroll universitete įvyko visų katalikiškų gimnazijų mokslinė mokinėjų darbų paroda. Joje dalyvavo ir lietuvių iš Notre Dame gimnazijos. Fizikos ir chemijos srityje aukštinis medalius ir aukščiausius pažymėjimus gavo: A. Balčiūnaitė, J. Gailiūytė, A. Alkaitytė. Biologijos skyriuje: K. Stankaitytė ir M. Juškėnaitė, o antrąją vietą E. Sembergaitė.

• Fausto opera, kurį buvo pastatyta Čikagoje, suvedus išlaidas, davė 450 dol. nuostolių, kuriam išlyginti solistai padarė nuolaidų. Kitais metais Čikagos Liet. Vyrų choras žada pastatyti "Carmen" operą.

Jaunimo stovyklai remti vyriausias globos komitetas rengia dalės parodą, kuri bus atidaryta per stovyklos metines. Baigiantis parodai, paveiksiai bus paleisti laimėjimams ir gauti pinigai bus atiduoti stovyklai. New Yorko apskrities jaunimo stovyklos globos komitetas tam tikslui jau gavo du paveikslius iš V.K. Jonyno ir vieną paveikslą iš A. Galdiko.

JAU GALIMA GAUTI
"Draugo" premijuotą
PAULIAUS JURKAS
SMILGAIČIŲ
AKVARELĖ
527 pusl.
KAINA \$5.00
Kreiptis į Darbininko administraciją
910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN 21, N. Y.

Ponas TOKS

Pavasario žvaigždės spindėjo dangaus skliaute, tartum pono Tokio močiūtės skarelėje su tamsiai mėlynu dugnu. Miškais taip pat ėjo nebe ruduo, o pavasaris, klodamas ant medžių žalius voratinklius. Ponas Toks pravėrė langą, ir jam net širdį suspaudė pavasarinėje vakaro prieblandoje.

— Greitai pradės spirginti ir saulutė, — susirūpino. — Kur bepasidėsiu tame tvankiame mieste, kaip Brooklynas? Kišenėje ne surūdijusio skatiko. Gali paežerėje gulėti plynas, kaip rojuje, bet negali niekur išvykti su išversta kišene.

Ponas Toks nebūtų toks, kad nesumestų, kaip iš kėblios padėties gelbėtis. Užtrenkė langą ir išsivertė pro duris. Apibėgo visus pažįstamus, kurių adresus buvo susirašęs į nedidelę knygėlę lietuviškajai kultūrai puoselėti. Visus prišnekėjo, kaip jam reikėjo, tik su vienu susiėmė iš pieties:

— Kaip ten bebūtų su tuo rudeni, kuris miškais jau nuėjo ir kuriam rugsėjo žvaigždės išblėso. Gal ir geri tie dalykai literatūrai ir poezijai daly, bet dabar padus kutena pavasaris. Supranti?

— Aiškiausiai. Bet ką tai turi bendro su mūsų kalba? — Labai daug, — vilbino liežyviu ponas Toks. — Jei rudenį rašai, o pavasarį gauni premiją, tai vasaroji. Jei negauni, tai šunti mieste. Aišku?

— Aišku tai aišku, bet tai nuo manęs nepriklauso, o nuo balsavimo...

— Ir labai gerai, — dėstė ponas Toks. — Gali balsuoti už tą, kuris patinka. Bet, va, imk ir pabalsuok už žvaigždes, o ne už rudeni.

— Kaip tai? Vienu balsu bus mažiau, o tai gali nusverti.

— Tegu sveria! Tada bus nebe vienu balsu mažiau, o viena premija daugiau. Supranti?

— Nieko nesupranti. Iš kur gali atsirasti antra, jei yra tik viena?

— Atsirais ir trečia. Matai, kad jau kojų nebepavelku. Sumes.

— Kas ir kur sumes? Niekas nieko veltui nemėto. — Gudriai pasakyta. Taip ir reikia daryti. Pinigas gi praktiškai gaunamas. Bet pamatysi, kaip mėtys padėčiai gelbėti. Atnešk enciklopediją! Žinoma, lietuvišką, nes ir aš ją remiu. Turi paskutinį tomą?

— Turiu. Rašant praverčia, sudominti narius, nusistatyti metinę darbų programą ir kita, bendradarbiaujant su Centro ir Apygardos valdybomis. Šiuos klausimus nagrinėjo dalyviai, vadovaujami stud. Sigito Leimono.

Antrąją kursų dieną visi kursantai dalyvavo šv. Petro parapijos bažnyčioje mišiose ir daugumas ėjo prie komunijos.

Po mišių bostoniškų sendraugių pavaisinti, pradėjo bendrą posėdį. Vakarykščių pašnekėsių išvadas trumpai sutraukė Rimas

Kai ponas Toks vėl stovėjo prie lango, jis trynė rankas iš džiaugsmo:

— Žmonės tik reikia pastatyti ant teisingo kelio, ir atsirais viena premija pilna ir kita dviguba. O iš to atsiranda atostogos ir geriam patarėjams, kaip aš. Reikia mokėti suvaldyti padėti.

— Kanibalais vadinami tie laukiniai žmonės, kure valgo kitus žmones. — aiškina mokytojas. — Pavyzdžiui, jei tu suvalgytum savo tėvelį ir mamytę, kas būtų? — Našlaitis, pons mokytojau.

— Kaip reikėtų apsaugoti, kad naujo šalčio nepagauciau? — Tėra tik vienas būdas. Būtent — laikyti senajį.

— Ar tamta per miegą nekalbi?

— Ne, priešingai. Aš kalbu, kai kiti miega. Mat iš profesijos esmi mokytojas.

Moksleivių ateitininkų kursai

BOSTONE

Balandžio 13-14 Bostone, šv. Petro parapijos salėje, įvyko rytinio pakraščio moksleivių ateitininkų kursai. Juos suorganizavo Apygardos Valdyba, norėdama suaktyvinti paskirų kuopų veiklą, inėti daugiau sistemingumo ir drausmės bei organizacinio sąmoningumo. Tam tikslui prieš suvažuosiant buvo išsiuntinėta kuopoms temos ir diskusinės mintys posėdžiam bei pašnekiesiam, kad kuopų atsotvai atvažiuotų pasiruosę.

Kursus atidarė Bostono vyr. moksleivių at-ku pirmininkas St. Žižniauskas, sekretoriavo A. Barūnaitė ir I. Jarušauskaitė. Raštų kursų dalyvius sveikino iš Chicago Centro Valdyba.

Kursams įžanginį žodį tarė Sigitas Leimonas, Rytų Apygardos vicepirmininkas, džiaugdamasis, kad kuopos taip jautriai atsiliepė į kvietimą ir iš dešimties vietovių susirinko pasvarstyti kaip patobulinti ir pajavrinti savo veikimą.

Kad įtrauktų dalyvius į pašnekėsius, buvo suskirstyta į keletą būrelių. Ir reikia pasidžiaugti, kad kai kurios kuopos, sekdamos valdybos aplinkraščiu, atvažiavo pasiruosiusios, pav., Kennebunkporto, Putnamo, New Yorko. Pats darbas prasidėjo būreliuose, kuriems vadovavo studentai: Birutė Duobaitė, Daila Kuodytė, Sigitas Leimonas ir Eligijus Sužiedėlis.

Pirmame būrelyje, kuriame susisipietė daugiausia kuopų pirmininkai, turėjo pasisakyti apie savo kuopos stovį, narių sąmoningumą, kokios kai kurių narių pasyvumo priežastys.

Taip iškliausiai įvairių vietovių pasisakymus, nusiskundimų ir sugestijų, kilo gyvos diskusijos. Jas pravėdė Apygardos pirmininkas stud. Eligijus Sužiedėlis, stengdamasis įtraukti kuo daugiau dalyvių.

Kitame būrelyje rinkosi kuopų sekretoriai, besidomį klausimais, kaip tvarkyti kuopų raštine, protokolų knygas, įvairius raštus, sarašus ir išdo knygas. Čia idomiai ir gyvai instruktavo stud. Birutė Duobaitė.

Labai aktualiūs klausimus lietė korespondentų būrelis, vedamas stud. Daivos Kuodytės. Čia aiškintasi, ką ir kaip rašyti apie savo kuopos veiklą į spaudą. Kai kurie dalyviai, pvz., iš Kennebunkport Mureika, atsivežė charakteringesnių korespondencijų iškarpų iš laikraščių bei žurnalių. Svarstyta, kas jose teigiama ir kaip vengtina rašyti.

Atskirame būrely kalbėta, kaip pajavrinti kuopų veikimą, sudominti narius, nusistatyti metinę darbų programą ir kita, bendradarbiaujant su Centro ir Apygardos valdybomis. Šiuos klausimus nagrinėjo dalyviai, vadovaujami stud. Sigito Leimono.

Antrąją kursų dieną visi kursantai dalyvavo šv. Petro parapijos bažnyčioje mišiose ir daugumas ėjo prie komunijos.

Po mišių bostoniškų sendraugių pavaisinti, pradėjo bendrą posėdį. Vakarykščių pašnekėsių išvadas trumpai sutraukė Rimas

GALI ne tik rėkti, bet ir kasti; Los Angeles 2 savaldžių kūdikis, gimęs su dantukais.

Sužiedėlis. Plačiau paryškino diskutuotas mintis stud. Sigitas Leimonas, tiek daug idėjas širdies kursų organizavimui.

R. Apygardos pimininkas stud. Eligijus Sužiedėlis baigiamajame žodyje aptarė aktualesnius uždavinius, kurie laukia ateitininkų grįžus į kuopas, ypač pabrėždamas tautiškumo reikalą, bendradarbiavimą su Centro ir Apygardos valdybomis, brolišku mudo dvasią ir maldos būtinumą.

Gale tarė žodį dvasios vadas kun. V. Paulauskas. Jis ypač iškelė reikalą ateitininkams iškilmingiau paminėti šv. Kazimiero sukaktį, pasirenkanti jo relikvijų perkėlimo dieną, t.y. rugpjūčio 27, susibūrus į didesnius vienetus.

Po paskutinio posėdžio kurso dalyviai susirinko į bažnyčią, kur buvo šv. Sakramento palaiminimas ir kun. V. Paulausko trumpas nuotaikingas pamokslas apie tą dvasios ramybę, kuria tu-

ri gyventi kiekvienas ateitininkas ir turi nešti į savo aplinką.

Kursuose dalyvavo visi Bostono kuopos nariai; iš Brocktono — 7, iš Worcesterio — 3, iš Kennebunkporto — 5 iš New Yorko — 6, iš Putnamo — 4, iš Hartfordo — 1, iš Philadelphiajos — 3, iš Baltimorės — 2, iš Marianopolio — 1.

Į kursus buvo atsilanke sendraugiai: A. Mažiulis, Z. Kuciniėnė, J. Giedraitis. Ypač daug padėjo šiuos kursus paruošti ir juos pravesti dr. J. Leimonas ir ponia St. Leimonienė.

Didelio palankumo parodė T. T. pranciškonai, paruošė ir abi dienas atvežė šv. Antano gimnazijos berniukus į kursus. Jų gimnazijos kuopą globoja T. Rafaelis.

Apygardos valdyba ir kursantai nuosirdžiai dėkingi šv. Petro parapijos klebonui kun. P. Virmauskui, kuris taip palankiai priėmė ir davė nemokamai salę posėdžiams.

Dalyvis

CHICAGOJE du vaikai susižiedė, pasidirdinė iš parako bombą; vienas neteko kojos ir akių.

● Ištekėjo Julė Skiparytė, veikli choro dalyvė, gražiai reiškusis viešuose koncertuose solo dainomis, balandžio 18 šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje susituokė su Robert Whitehouse.

● Labiausiai perkamos knygos šiuo metu yra: A. Barono Mėnesiena, M. Katišio romanai Miškais ateina ruduo, Tulauskaitės eilėraščiai Rudens žvaigždės, B. Sruogos Dievų miške ir kt. Lietuviškų knygų kioskas veikia šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje, sekmadieniais.

● Bumbuūs ir Dundulis Rochesterio lietuvių scenoje pasirodys balandžio 27. Tai labai linksma 3 veiksmų komedija, kuri patiks visiems. Režisuoja Andrius Cieminis.

● Motinos dienos minėjimas įvyks gegužės 11. Minėjimą rengia vietos skaučių draugovė. Koncertinėje dalyje su solo dainomis pirmą kartą pasirodys Birutė Reivydaitė, jai akompanuos Nijolė Saladžiūtė.

● Mirė Stasys Sedlickas, balandžio 5, buvęs veiklus lietuvių parapijos ir vietos lietuvių bendruomenės narys, Amerikon atvykęs prieš 50 metų. S. B.

ROCHESTER, NEW YORK

VI. Sabaliauskienės dainavimo klasės mokinių pasirodymas

Balandžio 13, Rochesterio muzikos mokytojų s-gos ruošname studentų rečitalyje, sėkmingai pasirodė kai kurie muz. VI. Sabaliauskienės dainavimo klasės mokiniai. Jų tarpe ypač išsiskyrė Birutė Reivydaitė gražiu italų ir lietuvių dainų išpildymu ir lyrinio soprano grožiu sužavėjusi gausius klausytojus, kurie jauną solistę nuosirdžiai sveikino, linkėdami sėkmės ateityje. B. Reivydaitė buvo pasipuošusi tautiniais rūbais ir prieš pradėdama dainuoti trumpai supažindino klausytojus su jų kilme ir Lietuva.

Perrinkta Alto skyriaus valdyba

Balandžio 12 įvykusiame ALTO skyriaus narių susirinkime perrinkta valdyba: pirm. Petras Norkelūnas, vicepirm. dr. VI. Lelis, valdybos nariai — Ant. Sabaliauskas, Jonas Morkūnas ir Juozas Jurkus.

● Lietuvių diena šiais metais įvyks liepos 13, sekmadienį, šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje ir kieme.

● Susižiedavo Aldona Arlauskaitė su Algiu Oliu. Abu jaunieji yra veiklūs lietuvių bendruomenės nariai; Aldona veikli skautų ir choro narė.

Nauja LB skyriaus valdyba

Neseniai įvykusiame metiniame susirinkime Juozo Jurkaus vadovaujamai valdybai atsistatydinus, naujon valdybon išrinkti: pirm. V. Vitkus,

vicepirm. Br. Kroklys, sekret. V. Domeika, kasin. V. Vasiliauskas ir vald. narys St. Poškus. Šiuo metu valdyba daug deda pastangų, kad balandžio 27 įvyksta rinkimai praėitų kuo sėkmingiausiai.

Perrinkta Alto skyriaus valdyba

Balandžio 12 įvykusiame ALTO skyriaus narių susirinkime perrinkta valdyba: pirm. Petras Norkelūnas, vicepirm. dr. VI. Lelis, valdybos nariai — Ant. Sabaliauskas, Jonas Morkūnas ir Juozas Jurkus.

● Lietuvių diena šiais metais įvyks liepos 13, sekmadienį, šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje ir kieme.

● Susižiedavo Aldona Arlauskaitė su Algiu Oliu. Abu jaunieji yra veiklūs lietuvių bendruomenės nariai; Aldona veikli skautų ir choro narė.

DARBININKO ADMINISTRACIJOJE GALIMA

GAUTI ŠIŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ

MALDAKNYGES		Mėnuo vadnamas medaus, Nelė Mazalaitė, 220 p.	2.50
Sveika Marija kun. St. Yla	.....	Mišiniame sode, atsiminimai, kan. M. Vaitkus, 207 psl.	3.00
Viešpaties Angelas, kun. A. Sabaliauskas, raud.	2.00	Kur baltužė smanota, A. Vaitulaitis	2.00
de luxe	4.50	Petras ir Luceja, R. Rolland, 112 p.	1.20
Apsaugok Ankščiausias, kun. dr. P. Aleksa		Tipelis, humoristinis romanas, Pūlgis	3.00
Jaunuolių maldos, kun. A. Kirvelaitis, auks.	1.75	Andrius s, 240 p.	3.00
balt.	2.50	Audra Zemačiūnė, VI. Andriukaitis, 218 p.	2.20
Atlaidų šaltinis	4.00	Didvyrių žemė, Karolė Pažeraitė	1.00
Būk mums malonus, kan. F. Bartkus, 413 p.	2.00	Gabija, metraštis	6.00
RELIGIJA IR FILOSOFIJA		Raudoni batukai, J. Savickis, 134 p.	1.50
Naujasis Testamentas	2.00	Susitikimas, J. Gailius, 155 p.	1.50
Saulės giesmės, A. Maceina, 454 p.	5.00	Don Kamilius pasaulis, 324 p.	3.00
Didysis Iščiztorius, A. Maceina, 222 p.	2.00	Eldorado, apyskaitės ir vaizdėlai, 150 p.	1.80
Marija kalba pasauliui, G. de Fonseca, 264 p.	2.00	Valentina, A. Vaitulaitis, 142 p.	2.00
Pranašystės apie pasaulio galą, prel. P. Juras, 111 p.	1.00	Siela už sielą, D. P. Ila, 304 p.	2.00
Džiaulės gyvenimu, O. Sweet Marden, 72 p.	0.70	Algimantas, V. Pietaris, 267 p.	2.00
Sventas Antanas Padavietis, Nello Vian, 145 p.	1.00	Gyvačių Bždas, Fr. Mauriac	2.80
Atėtin alių id. d. d. St. Saklauskis	3.00	Pabučiavimas, J. Grušas	1.50
Prie vilties kryžiaus, kun. J. Prunskis, 139 p.	1.50	POEZIJA	
Laisvė ir baltis, J. Grinius, 151 p.	2.00	Kristaliniam karste, J. Alstis	2.00
Milėnas, ddivyris, šventasis, Pr. Galdamav'is, 211 p.	2.00	Konradas Valerodas, A. Mickevičius, 97 p.	1.50
Sventasis Kazimieras, Z. Ivinskis, 220 p.	3.00	Sventieji akmenys, F. Kirša, 112 p.	1.50
Aušros žvaigždė, Marijos poezijos antologija, A. Tyruolis	2.00	Etapai (prista), J. Kėkštas, 141 p.	3.00
Amžinoji aulca, kun. V. Pikturna	1.00	Lauky liepsnos, A. Tyruolis, 44 p.	1.00
Jaunystės mąstas, jaunimui skirta knyga, Alfa Sušinskas, 260 psl.	2.00	Atviros marios, L. Andriekus, 136 p.	2.00
LIETUVOS ISTORIJA IR GEOGRAFIJA		Anapus teibybės, humoristiški eilėraščiai, A. Gustaitis, 144 p.	2.20
Kovės dėl Lietuvos, II d., St. Rastikis	7.00	Dailiai ir nuorikos, L. Zitkevičius	1.00
Kryžiuočiai I, II ir III t., H. Stenkevičius-po	3.50	Karaliai ir šventieji, E. Tumienė	2.00
Lietuvos veizų albumas, V. Augustinas	6.00	DRAMA	
Lietuvos archyvas (bolševizmo metai), 436 p.	1.50	Zvakidė, Darbininko premijuota drama, A. Skėma	2.00
Vyskupo Valančiaus biografijos bruožai, Vac. Biržiška, 100 p.	1.00	Gims tautos genijus, L. J. Voicėkauskas, 80 p.	1.50
Smulkioji tautosaka, patarlės, priežodžiai, pasakiai, J. Mingirėlis, 182 p.	3.00	Ziurkių kamera, J. Grinius, 120 p.	1.50
Česlovas Sasnauskas, J. Žilvičius, 127 p.	2.50	MUZIKA	
Nepriklausomos Lietuvos pinigai, J. Karys	5.00	Missa in honorem Imm. Cordis	1.50
BELETRISTIKA		Lietuviška muzika, C. Sasnauskas, 133 p.	3.50
Smilgaitėn akvar'as, Draugo premijos romanas, P. Jurkus	5.00	Kalėdų balsai, 30 giesmių Kalėdom	1.00
Anoį pusėj ežero, P. Andriūšis, 101 p.	1.50	VAIKŲ LITERATORA	
DARBININKO ADMINISTRACIJA		Va ky knygelė, vysk. M. Valančius, 155 p.	1.80
910 Willoughby Ave.,	Brooklyn 21, N. Y.	Pasakos, Haufas, 93 p.	1.25

Vilnonės Medžiagos Lietuvon

Pradžiuginkite savo gimines ir artimuosius LIETUVOJE, LATVIJOJE, ESTIJOJE, GUDIJOJE, UKRAINOJE IR UZKARPACIO RUSIJOJE! Pasiglit pem vilnonės atlaikas suknelėm, eilutėm, apsiaustam. Mutas už vilnonės atlaikas yra mažesnis, negu už pasiūtas suknelėms. Vilnonės medžiagos iš ritinų ir atlaikas pačiom priemiamiausiom kainom visam mieste loms sūto 3 stambios krautuvs.

S. BECKENSTEIN, Inc.,
118-125-130 ORCHARD ST., cor. Delancey, NYC. GR. 5-4525
S. Beckensteino krautuvs kalbama rusiškai, lenkiškai ir ukrainiškai KRAUTUVES ATVIROS KASDIEN, IR SEKMADIENIAIS, ISSKYRUS SESTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAKARO. Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

MEDŽIAGOS Į LIETUVĄ

Turime medžiagų vyrų ir moterų rūbams; vilnonės bei šilkinės medžiagos moterų suknelėms ir skaroms. Visa, ką norite siųsti į Lietuvą gausite:
I. CIGMAN, INC.
161 Orchard Street, New York 2, N. Y.
Telef. GR 5-0160
Kalbame rusiškai, lenkiškai, vokiškai ir lietuviškai. Atdara šiokiadieniais, šeštad. bei sekmad.

SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ!

Tamsta rasi didelį pasirinkimą vilnonių medžiagų vyrų kostiumams ir švarkams, moterų eilutėms, suknelėms bei švarkams. Mailytos ir rayoninės medžiagos parduodamos griežtai urmo (wholesale) kainomis.
K and K FABRICS
1158 East Jersey Street, Elizabeth, N. J.
PRIE CITY SAVINGS BANK Tel. EL 4-1711
ATDARAS KETVIRTADIENIAIS IKI 9 VAL. VAKARO
Mūsų kainos vyrų drabužiams prasideda nuo 9.50 už pilną eilutę

EVergreen 8-9794
M. and Z. Collision Works
JULIUS MALDUTIS
savininkas
Sulankstyti automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas
937 GRAND STREET
BROOKLYN 11, N. Y.

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiai apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders),
Kreiptis —

HAVEN REALTY
Joseph Andrusis Insurance
87-09 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
TEL. VI 7-4477

Šiokiadieniais — 9 val. ryto ligi 9 val. vak.,
sekmadieniais — 1 val. p.p. ligi 5 val. vak.

ŽODYNAS

A. LALIO
Lietuvių-Anglų ir Anglų-Lietuvių
Kaina \$14
Pinigus siųsti kartu su užsakymu
DR. D. PILKA
546 E. Broadway
So. Boston 27, Mass.

SPORTAS

VII Zaidynės Cleavelande
(taša iš praėjusio nr.)
Motery grupėje, kaip ir buvo laukta, baigmėje kovojo kaimynės iš Toronto — Vytis su Aušra. Daugiau patyrusios bei geriau taktiškai vadovaujamos vyfietės laimėjo ir apgynė meistrės titulą. New Yorko LSK pirmose rungtynėse krito prieš Toronto Aušrą 17-47, ir antrose rungtynėse — prieš Hamiltono Kovą. Moterų ir jaunių grupių žaidimas neblogas. Dėl vyrų reiktų susirūpinti.

Vyrų tinklinis ir vėl prastos klasės. Cleavelando Zaiabas, baigmėje išeikęs šiaip taip Bostono Dainavą, tapo meistreriu. Pagyrimas Bostono Dainavos tinklininkams. Ekipa yra padariusi didelę pažangą. Sugebėjo įveikti net rytų apygardos meistrę Hartfordo Grandį ir nedaug trūko, kad ir Cleavelandui būtų nemalonų pokštą iškrėtus.

Sviesiausių ir maloniausių žaidynių momentu laikytume moterų tinklinio rungtynes. Žaidė Cleavelando Zaiabo ekipa prieš savo jaunutes. Gerai techniškai paruoštos komandos traukė žiūrovų dėmesį. Aiškiai matėsi įdėto darbo vaisiai. Cleavelando Zaiabo mergaičių žaidimas mus tikrai jaudinančiai nustebino — tokios žaidimo klasės mes net ir nepriklausomybės laikais neturėjome. Prieš vadovus, Bielskų ir Babicką, galvas lenkia mūsų tinklinio veteranai.

Stalo tenise nebūta netikėtumų. Beveik visas dovanas išsivežė Toronto Vytis. Vyrų vienetė Gvildys įveikė baigmėje Soliūną, moterų grupėje Kasperavičiūtė, nedalyvaujant Rūtelionienei; vyrų dvejete — Gvildys — Nešukaitis, moterų dvejete — Kasperavičiūtė-Urbonaitė — mišriame dvejete Kasperavičiūtė-Gvildys, visi Toronto Vyties atstovai. Jiems atiteko ir komandinės varžybos.

Abėjones apie Cleavelando organizatorių, rengėjų sugebėjimus šios rungtynės, dėja, tik daliai teisisklaidė.

Atletas

H. W. FEMALE

EXPERIENCED COOK-WAITRESS

desires work in Rectory, 17 years experience, have references — RA. 1-0233.

DISPLAY

LIVING ROOM SUITES AND CHAIRS

All Work Done on Premises Repaired, Restyled and Recovered. Beautifully Fitted Slipcovers Made to Order.

G. & J. VAN DAM

367 5th Ave. South 8-5822. Brooklyn

SUMMER RESORTS

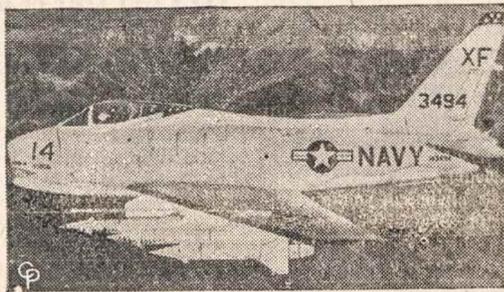
ON LAKE KEZAR
Ideal Family Resort Directly on Lake
All facilities for Summer of Fun and Relaxation. Comfortable rooms, tempting meals, friendly, informal. \$42.50 to \$60.00 week including meals. Write for Folder.
ANTHONY SICKLE, owner-mgr., North Sutton, N. H.

PARENKIME, KURIE MUS REMIA

Primenamie mieliems skaitytojams, kad kreiptų dėmesį į šiam laikraštyje dedamus skelbimus. Skelbdamiems mūsų laikraštyje, jie prisideda prie mūsų laikraščio išlaikymo; todėl yra verta, kad ir į juos būtų atsižvelgta. Be to, skelbimai yra ir pačių skaitytojų patogumui: perskaičius skelbimus, nereiks sukti galvos, kur pirkti, parduoti ar išnuomoti. Darbininko Leidėjai.

Stephen Bredes Jr. ADVOKATAS

37 Sheridan Ave. Brooklyn 8, N. N. Tel. APplegate 7-7083

NAVY lėktuvas su raketom po pilvū

ANTROJI AMERIKIEČIŲ ŽYMĖ

Kramtomoji guma išgelbėjo amerikiečio lakūno gyvybę Anglijoje karo metu

Jeį nepergražiausiai filosofija aptaria žmogų "protingu gyvuliu", tai dažnų amerikiečių tektų pavadinti "atrajojančiu". Jis "atrajoja" kramtydamas gumą. Praeitam šimtmety angliškai kalbančiame pasauly vyravo tabako kramtymas. O mūsų amžius gimė, įsikandęs gumos gabalą; iš pradžių nei gardžios nei saldžios-beskonės.

Kramtomąją gumą į Ameriką atgabeno 1867 meksikietis gen. Antonio Lopez de Santa Anna. Panorėjęs nuversti valdžią, jis turėjo pabėgti į JAV. Paskubom tęsėjęs pasiimti su savim gerą gniužulą chicle-tystančios tešlos, gaunamos iš Meksikos džunglių augalo.

Bėglys generolas apsigyveno Staten Islande, prie New Yorko. Neturėdamas ko veikti, kaip ir pritinka generolui, ėmė rašyti atsiminimus, o mintim susiraužgius, prisiikišdavo burną tos tešlos ir nerviška kramtydamas. Jis buvo pasisamdęs ir sekretorių Thomas Adams, iš Jersey City, naujų išradimų medžiotojo sūnų. Tasai irgi panoro paragauti. Atsikando, pakramtė ir nusispiovė, bet papasakojo savo tėvui, kad verta to augalo tešlą susidomėti. Gal įmanoma išgauti neblogos gumos? Šia kryptim bandymai nedavė jokių vaisių. Bet jaunajam Adams šovė į galvą gera idėja: vaikai yra vaikai. Pridirbtį gumuliukų ir pusvelčiui paskleisti tarp vaikų-sveikatai nekenks, o bizniui gali būti naudos.

Pasisekė. Vaikai kramtė, spiaudė ir vienas kitam lipdė į plaukus. Tėvai pyko, bet vaikams to skanėsto visvien pirkto ir biznis kilo kaip ant mielių. 1869 William S. Sample, Ohio prekybininkas, prie chicle pridėjo kitokių priemaišų ir užpa-

New Haven, Conn.

New Haveno apylinkė balandžio 13 parapijos salėje surengė įdomų ir linksmą vakarą. Zmonių atsilankė pusėtinai. Visi buvo patenkinti vykusiai paranga ir pravesta programa. Šokiama grojo vietinis jaunimo orkestras. Veikė baras su puojančiu alučiu. Gautas pelnas, (o jo ne taip jau mažai) skiriamas li-tuanistinei mokyklai išlaikyti.

Randū reikalą padėkoti pulk. Reikeniui ir visai bendruomenės valdybai, li-tuanistinės mok. jaunimui už tautinius šokius, tėveliams už bufetą, o maloniom šeiminkėms už skanūs li-tuviškus patiekalus.

Ypatingą padėką turiu Ščiukienei už tautinių šokių paruošimą. Seliokui — už gražias dainas, Kleinaitytei — už akompanavimą, vietiniam chorui ir dirigentui Rastui — už dainas, Rastaitėi — už baleto šokius, Reed — už vengrų rapsodiją, Zasčiurinskui — už pagrotus dalykus akordeonu.

Nuoširdus ačiū kleb. kun. A. Gradeckui už leidimą nemokamai pasinaudoti parapijos sale. Klebonas kun. A. Gradeckas turėjo antru kartu atsigulti ligoninė, operacijai, tad vakare negalėjo dalyvauti.

Visiems darbu, aukomis ir atsilankymu prisidėjusiems, nuoširdžiausias ačiū.

K. Bagdonas. Apylinkės Pirmininkas.

tentavo Washington numeriu 98304. Pagerintas gaminys tebebuvo dar vis be skonio ir kvapo. Tik 1875 vaistininkas John Colgan primaišė cukraus ir kvapų ir "kramtomąjį produktą" paleido rinkon saldinių formoj. Kiti, kaip White, Beeman, prigrūdo dar visokių skanėstų ir gydomybių savybių: saugojo dantis, reguliavo vidurius, ramino nervus...

Kramtymo mada diena iš dienos plito. Veltui moralistai piktinosi, kramtydamas pastatydami tarp didžiųjų ydų, veltui motinos aiškino vaikams, kad tie saldiniai "fe", kad daromi iš arkljo...

Kramtomąją gumą ant savų kojų pastatė 1891 William Wrigley, muilo fabriko savininko sūnus. Jis metė tėvo biznį ir kūnu bei dūšia metėsi į naują-gamtinti ir platinti kramtomąją gumą. Sukūrė "American Chicle Company", išgalvojo naują reklamą, investuodamas dar milijonus dolerių šūkiams ir skelbimams. Per tris metus kapitalas grįžo su kaupu. Išpardavimas pakilo nuo 170,000 ligi 4 milijonų. Kai 1932 senasis Wrigley mirė, sūnui atiteko milžiniškas biznis. Per metus buvo parduodama kramtomosios gumos Už 60 milijonų dol.

Pagrindinė kramtomosios gumos dalis yra chicle, — tropikalnio medžio sapatoglia syvai. Vien tik Meksikoje kasmet apie 20,000 darbininkų, vadinamų chicleiros, pasileidžia į džungles varvinti sulos. Medžiai sapatoglia yra apie 40 metrų aukščio. Iš kiekvieno galima gauti nuo 2 ligi 3 kg. gumos. Norma-laus dydžio kramtomosios gumos 5000 gabalėliam pagamin-ti reikalinga 6 kg. chicle. Sulos varvinimas prasideda rugpiūčio gale ir baigiasi prieš didžiuosius lietus, apie vasario pabaigą. Per sezoną vienas darbininkas gali apdirbti apie 500 medžių.

Išvarintus syvus virina, garina, sulydo į gabalus arti 10 kg. ir gabena rinkon. Bemaž visa žaliava atsiduria Amerikoj.

Kaip visi nauji dalykai, taip ir kramtomoji guma susilaukė prie-telių ir priešų. Ją analizavo, ty-rė, gyrė ir smerkė. Vieni joje matė tik gera, kiti-bloga; vieniems ji ugdė darbingumą, ra-mino nervus, kitiems — stūmė į iš-tizimą, žlugdė gabumus ir tiesiog žiaurino ligi gyvulių plėšrumo.

Išsamią studiją parašė prof. Harry Hollingworth, pava-dindamas veikalą "Kramtymo psichodinamika". Gumą rado sveikatai nekenksminga, rami-nančią nervus, o dėl to ir nau-dingą žmogaus darbingumui. Teigiamą sustiprino statistika, kad JAV sunkiais metais, kaip II karo pradžioje, gumos su-vartojimas pakilo nuo 103 ligi 130 gabalėlių asmeniui per metus. Dar surasta kitokių teigiamų savybių: padeda virškinti, malšina troškulį, kas sutaupo darbininkam laiką atsigėrimui, palaiko aukštą morale. Todėl ka-ro metais pusė pagaminamos gumos atiteko kareiviams ir ka-ro pramonės darbininkams.

Galima teigti, nežeidžiant JAV ginklų, kad antrasis karas laimėtas amerikiečio kario, žer-vernojančio gumą. Praeitame kare kiekvienam amerikiečiui

Lietuvos Generalinio Konsulo New Yorke paieškomi asmenys

Arlauskaitė — Tamušiu-nienė, Marė, duktė Prano, ir vyras Jurgis Tamušiu-nas Bagdonas, Aleksandras, sūn. Juozo, žmona Ona

Bautrėnas, Jurgis, sūnus Jurgio, iš Kušiškių k., Kal-varijos val., Marijampolės ap. Biliunienė — Vildžiunaitė, Marijona, iš Niuronių km. Budrevičienė, Darata, ir sūnus Jonas ir Kazys, gyve-no Lawrence, Mass.

Budrys, Alfonsas, sūn. Do-mininko Cegelis, Jonas, iš Alytaus Dabrovolskienė, Uršulė, duktė Jono, iš Dabušių Dereškevičiūtė — Gavelie-nė, Agota, vyras Gavelis, Mykolas

Dvareckaitė — Stankevi-čienė, Marijona, duktė Anta-no Eigelis, Viktoras, gyveno Pietų Afrikoje, Johannesburge

Gablauskas, Charles, ir vaikai Joana, Jurgis ir Ka-zys, gyveno Worcester, Mass. Gavelienė — Dereškevičiū-tė, Agota, vyras Gavelis, Mykolas

Gečas, Jonas, iš Tytuvė-nų m.

Genys, Jonas ir Stasys, sūnus Jono, iš Šilalės val. Gražulis, Juozas ir Alvina, gyvenę Kybartuose

Grigas, Jurgis Gudauskas, Jonas, gyve-nęs Tabariškiuose Gustainytė, Ona, duktė Jurgio, iš Kujų k., Višakio — Rūdos val.

Jakszto, Aldona, Birutė ir Julijona, duk. Vinco, gyveno Lawrence, (Mass.?)

Jankauskis, Jonas, Juozas ir Pranciškus, gyveno Chica-ga, Ill. Richmond St.

Jasaitytė — Kilčevskis, Ju-zė, duktė Vinco, iš Pašušvio val., vaikai Boleslovas ir Ste-fanija

Juškevičius, Mykolas, sū-nus Antano

Kabelytė, Stasė, duktė My-kolo Kilčevskis — Jasaitytė, Ju-zė, duktė Vinco, iš Pašušvio val., vaikai Boleslovas ir Ste-fanija

Kripienė, Cecilija, duktė Kazio, iš Noreikonų k., Pak-ruojo val., Šiaulių ap., gyve-no Mahanoy City, Pa.

kariui per metus teko sučiaumo-ti 630 gabalų.

Pasakojama, kad karo metu, slapdam uždaviniui atlikti Vo-kietojų, vokiškoj uniformoj ir tam tikrais dokumentais aprū-pintas, sugedus lėktuvui, ameri-kietis lakūnas turėjo iššokti Anglijoj. Anglai jį jau norėjo sušaudyti kaip vokiečių desantą. Tik rasta guma Wrigley jį iš-gelbėjo — įtikino tikrai esant amerikietį.

Karo metu, amerikiečiam be-simeilikaujant su rusais, vienas kitas "ivanas" gavo to skanė-sto, parsigabeno į Maskvą. Su-prantama, tai nepatiko partijai. Stalinas tuoj pat įsakė saviš-kiams nejudinti žandikaulių. Spaudoj pasipylė straipsniai prieš amerikiečių "kapitalistišk-ą iškrypimą ir kėslus sugadinti sveikus rusų tautos papročius".

Gumos kramtymas neslūgsta, bet patys geriausi metai jos ga-mintojams buvę 1939. Vien tik New Yorke kasdien jos išpirk-davę už 20,000 dol. Jei pats kramtymas nebuvo skaitomas yda, tai nuočiulpų mėtymas gat-vėse imtas varžyti geruoju. Ma-joras La Guardia pats paleido šūkį: "Neterliokite miesto gum-a! Ar tai gelbėjo? Neatrodo. Gatvės ir dabar išmargintos. Blogai, kai guma pakimba po padu, o dar blogiau, kai trauki-ny ar net bažnyčioj atsisėdi ir prisiklijuoji prie suolo. Bet čia jau ne gumos kaltė, o vaikų, iš tėvų negavusių per kelnes.

O.I.

Lazauskas, Vladas, ir vai-kai Anelė, Antanas, Argenti-na, Edvardas, Jonas, Juo-zas, Marytė ir Pranas Legusaitė, Marytė, iš Kau-no

Lukševičius, Pranas, sū-nus Kazio Macijauskas, Juozas Nemelko, Antanas, sūnus Antano

Rimkevičius, Stasys, sū-nus Antano Rudokas, Anicetas, sūn. Adomo, iš Anykščių val.

Rukas, Antanas, sūnus Vinco, g. 1926 m. Rukštalo, Josephine

Štūrija, Jonas ir Juozas, iš Krakų km., Mažeikių ap. Stančikas, Kostas, gydyto-jas, ir žmona Luise Wegner, gyveno Australijoje

Stankevičienė — Dvarec-kaitė, Marijona, duktė Anta-no Stankevičiūtė, Leonora, duktė Mykolo Stankevičiaus Strazdauskaitė, Bronė, iš Mažeikių

Sukys, Albertas, iš Satkū-nų k., Joniškių val., Šiaulių ap. Tamušiu-nienė — Arlaus-kaitė, Mare, duktė Prano, ir vyras Jurgis

Trojackas, Vincas, iš Anykščių val., gyvenęs Arg-entinoje

Tuskenis, Vincas, iš Anykš-čių val. Ugianskis, Mykolas, sū-nus Mykolo

Vildžiunaitė — Biliunienė, Marijona, iš Niuronių km. Vileikis, Jonas, sūnus Pe-tro, g. 1922 m.

Vingis, Jonas, ir seserys Agnieška ir Petronėlė

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti:

Consulate General of Li-thuania 41 West 82nd Street New York 24, N. Y.

Kas norėtų skelbtis Darbininke. prašomas skambinti

G Lenmore 2 — 6916

• Religious Articles
• Greeting Cards
• Stationery
THE LITTLE SHOPPE
762 Amsterdam Ave. (at 97th St.) UN 5-0635

LDS CENTRO VALDYBA

Garbės Pirmininkas J. E. Arkivyskupas Richard J. Cushing, D. D. Dvasios Vadas Kun. Pr. A. Virmauskas 50 Flaherty Way So. Boston 27, Mass.

Pirmininkas Vincas J. Kudirka 37 Franklin St. Norwood, Mass. **Vice Pirmininkai** Vladas Paulauskas Juozas Glavickas

Sekretorius Antanas F. Kneizys 50 Cottage Street, Norwood, Mass.

Finansų Sekretorius Nell Meškūnas 91 Congress Ave. Waterbury, Conn.

Iždininkė Blanche Kapochy 409 W. Broadway So. Boston 27, Mass.

Labdarybės ir Stipendijų Komisija Kun. Jonas Vaitekūnas 350 Smith Street Providence, R. I. Bronė Mičiūnienė **Revizijos Komisija** Danielius Averka Teklė Mittchel Benediktas Jakutis

BANGA TELEVISION

Sav. V. ZELENIS
3423 FULTON STREET TELEFONAS:
BROOKLYN 8, N. Y. APplegate 7-0349

PARDUODAMA su NUOLAIDA:

- TELEVIZIJOS APARATAI,
- HI-FI FONOGRAFAI,
- IGROJIMO APARATAI (Tape Recorders),
- VOKIŠKI BEI VIETINIAI RADIJAI,
- ANTENOS, BATERIJOS, radio ir T.V. LEMPOS

Taisoma Televizija, Radijas, Hi-Fi.

Darbas garantuotas, atliekamas prityrusio techniko, pripažinto RCA.

DARBO VALANDOS: Kasdien iki 7 val. vak. Pirmadieniais iki 6 val. vak.

TALARSKI

FUNERAL HOME LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

380 MAPLE AVENUE, HARTFORD, CONN.
Maloniai patarnauja Lietuvos naujai juostose patalpose priinama įkaina
Tel. CHapel 6-1377

Republic Wine & Liquor Store

322 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089

SAV. M. IR J. JOKUBAICIAI

Didelis pasirinkimas įvairių vynu, deg-tinių, konjakų, midų šventėms bei kitoms progoms

DĖMESIO

Jau išėjo iš spaudos Darbininko dramos konkurse premijuota **ANTANO SKEMOS**

ŽVAKIDĖ

Kaina \$2.00

Užsakymus siųsti: **DARBININKAS**, 910 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, N. Y.

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

KABARETAS

VYT. BELECKAS, savininkas

Baras, salė vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties) Ridgewood

LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIJO VAJANDA JAU 16 TUS ME-TUS SKRIEJA PAS KIEKVIENĄ LIETUVIŲ DIDŽIOJO NEW-YORKO N. J. IR CONN. APYLINKĖJE KLIRIS IESKO ATSIGAIVINIMO LIETUVISKAME ŽODYJE IR DAINOJE.

DABAR NAUJU LAIKU

ŠEŠTADIENIAIS NUO 4:00 IKI 5:00

STOTIS **WEVD** (4330 KIL, IR 97.9 MEG. FM)

DIREKTORIUS — JOKUBAŠ J.

STUKAS 1261 WHITE ST. HILLSIDE N.J. WA 6-3325

LB Rinkimai
Bendruomenės rinkimai į tarybą ir atstovų į pasaulio lietuvių seimą bus balandžio 27. LB New Yorko apygardoje veiks šios rinkimų komisijos:

Williamsburgo LB apylinkėj Apriškimo par. mokykloje ir liet. taut. klube, 337 Union Ave., Brooklyn, N.Y.

Manhattano-Bronx — Aušros Vartų par. salė.
Cypres Hills — 102-29 86 Ave Richmond Hill.

Maspetho — Maspetho lietuvių parapijos salėje.

Ridgewoodo — L. Atletų Klubo sal., 1332 Halsey St.

Bushwicko — „Darbininko“ administracijos patalp.

Yonkers — 76 Belvedere Ave., Yonkers, N.Y.

Great Necko — 89 Steamboat Rd., Great Neck, N.Y.

White Plains — 121 Westchester Ave., White Pl., N.Y.

Amsterdamo — liet. par. salė, 260 Main St., Amsterdam.

Balsavimo dieną rinkimų komisijos pradės veikti 9 val ryta.

Balsuotojas atiduoda savo balsą savos LB apylinkės ribose veikiančioj rinkimų komisijoj. Bet jei kas tą dieną būtų išvykęs, jis gali balsuoti ir kitoje LB apylinkės rinkimų komisijoj, arba net ir paštu, vadovaudamasis LB Vyriausios Rinkimų Komisijos paskelbtais nuostatais.

Liet. Žurnalistų
Sąjungos New Yorko skyriaus susirinkimas bus balandžio 26, šeštadienį, 6 v.v. Liet. Piliiečių Klube, Brooklyne. Vincas Rastenis padarys pranešimą apie dabartinę spaudą Lietuvoje. Kviečiami ir svečiai.

JULIJOS RAJAUSKAITĖS FORTEPIJONO REČITALIS

Ivyks Gegužės 11 d., 2 val. 30 min. p. p. NEW YORKE TOWN HALL

123 WEST 43rd STREET (TARP 6-tos IR 7-tos AVE.)

PROGRAMOJ: BACH, BEETHOVEN, BANAITIS, CIURLIONIS, LISZT.

BILJETAI 2.50, 1.75 IR 1.15.

KONCERTĄ RUOŠIA COLUMBIA ARTISTS MANAGEMENT.

Bilietai iš anksto parduodami PAS P. J. GINKŲ IR TOWN HALL

Stepas Zobarskas

paruošė spaudai anglų kalba lietuvių liaudies pasakų rinkinį — Lithuanian Folk Tales — ir surado leidyklą, kuri jam pasižadėjo išleisti. Iš anksto reikia surinkti tik 600 prenumeratorių. Knygos kaina bus 4.50 dol. Jai iliustracijas nupiešė dail. Ada Korsakaitė.

Stepas Zobarskas dabar persikėlė į naują butą. Dabar jo adresas: 85-37 88th St., Woodhaven 21, N.Y.

Dr. C. Masaitis,

astronomas — matematikas, atvyksta į New Yorką ir dalyvaus matematikų konferencijoje. Balandžio 27, sekmadienį, 4 v. p.p., ateitininkų sendraugių susirinkime skaitys paskaitą apie dirbtinius žemės satelitus ir kelionę į mėnulį. Susirinkimas vyks Angelų Karalienės parapijos salėje.

Vienuoliktoje grafikos parodoje,

kurią surengė Brooklyno Meno muziejus, dalyvauja ir du lietuviai: V. K. Jonynas su medžio raiziniu „Penktoji Ave“ ir R. Viesulas su spalvota litografija „Septyni ir vienas“. Parodai buvo prisiūsta per 1200, iš jų parodai buvo atrinkta 136 kūriniai. Paroda truks nuo balandžio 15 iki balandžio 29. Po to Amerikos Meno Federacijos iniciatyva bus kilnojama po visą Ameriką.

Brooklyno vaidintojų trupė,

vadovaujama aktoriaus Vitalio Žukausko, gegužės 3 Apriškimo parapijos salėje stato 3 veiksnių vaidinimą „Aną birželį“. Veikalo autorius — Pr. Namiestis.

Išnuomojami du atskiri kambariai; vonia ir virtuvė vartojama bendrai. Pageidaujama moters. Skambinti vakarais. HY 1-4996.

Nijolė Ambrazaitė

Brooklyno paštas

praneša, kad su pavasariu prasideda laiškanėšių pavojai. Kasmet nemaža laiškanėšių užpuola šunes ir sukančžioja kojas. Per žiemą šunes, gyvendami kambariuose, užmiršta kasdieninį draugą laiškanėšį ir jį užpuola. Paštas prašo laikyti savo šunis taip, kad jie laiškanėšių nepasiektų.

Brooklyno muziejuje

balandžio 29 atidaroma paroda, kuri pavaizduos Brooklyno tilto istoriją ryšium su jo 75 metų sukaktimi. Paroda tęsis iki liepos 27. Joje bus išstatyti 100 paveikslų, grafikos darbų ir senų fotografijų. Medžiaga parodai surinkta iš 37 muziejų ir privačių kolekcijų. Balandžio 26 Brooklyno muziejaus patalpose bus tilto pagerbimo balsas.

PAGERBĖ STASĮ BUTKŲ

Balandžio 19, 7 v.v., Liet. Piliiečių klubo salėje, įvyko savanorio — kūrėjo, puskarininko Stasio Butkaus pagerbimas ryšium su jo 60 metų sukaktimi ir su jo knygos „Vyrai Gedimino kalne“ pasirodymo proga. Pagerbimui organizuoti buvo sudarytas komitetas, kurio garbės pirm. buvo J. Ginkus, o darbo komiteto pirmininku Juozas Valakas.

Pagerbimo prezidentumą sudarė Liet. Gen. konsulas J. Budrys, J. Ginkus, J. Valakas ir sukaktuvininkas St. Butkus.

Sveikinimo kalbas pasakė: Liet. konsulas J. Budrys, J. Šlepetys, Z. Raulinaitis — Kario redaktorius, J. Kiaunė (jo sveikinimą skaitė raštu), P. Ulėnas, St. Gudas, Br. Tvarakūnas Invalidų Sąjungos vardu, A. Kikyla — Ramovės vardu, J. Ginkus ir P. Jurgėla, kuris įteikė St. Butkui jo paties redaguotus senus Kario numerius ir įsegė jo gautų medalių rozetes.

Kalbėtojai išskėlė St. Butkaus nuopelnus kariuomenėje, organizuojant korespondencijas iš fronto, vėlybesnį jo darbą Kario redakcijoje ir palinkėjo sukaktuvininkui sėkmės. Jautrioje savo kalboje St. Butkus padėkojo visiems už sveikinimus ir už dovanas.

Po pagerbimo akademijos apatinėje klubo salėje buvo suruoštos vaišės — vakarienė, kur taip pat pasakyta visa eilė nuosirdžių sveikinimo kalbų.

Prof. J. Puzinas sveikindamas išskėlė sumanymą šia proga paremti Punksko lietuvių ir jiems padėti įsigyti lietuvišką rašomąją mašinėlę. Tuoj pat padaryta rinkliava ir surinkta 86 dol.

IŠPARDAVIMAS

ABRAMS, 228 BROADWAY (kampos Roebing Street, prieš Bridge Plaza), Brooklyn, N. Y.

Po 35 metų biznio, vyro mirties priežastis verčia parduoti visas turimas prekes.

Parduodami žieminiai ir pavasariniai paltai.

Dydžiai (sizes): 9-15; 14-20; 38-50

Skubėkite: išpardavimas yra ribotas.

KVIEČIAME Į JAUNŲJŲ KONCERTĄ

Balandžio 26 New Yorko studentai ateitininkai rengia koncertą, kurio programą išpildys jaunieji menininkai. Darbininko skaitytojus jau supažindėme su Juozu Daubėnu, Lina Skučaitė, Alvydu Karaša, Diana Papielyte. Dabar pristatome Nijolę Ambrazaitę.

Nijolė Ambrazaitė — clevelandietė, kuri šiuo metu New Yorke lavina savo balsą pas tenorą Lo Monaco. Nijolė balso lavinimą pradėjo Clevelande pas savo tėvelį, vėliau mokėsi Cleveland Music School pas prof. Goldman.

Si jauna solistė geriau žinoma vakarams — būtent, Chicago — Clevelando — Detroito trikampyje. Tose apylinkėse jai dažnai tekdavo koncertuoti įvairiuose lietuvių minėjimuose ir banketuose. Gana plačiai reikiškesi studentų tarpe.

Amerikiečių koncertų salėse Nijolė taip pat nesvetima. Besimokant Cleveland Music School, dažnai pasirodydavo ar tai pačios mokyklos rengiamuose, ar platesnio masto koncertuose.

Operetės choras

gegužės 25 stato A. Merklio parašytą nuotaikingą veiklą „Jaunimėlis“, kurį išpildys Operetės choras, J. Matulaitienės vadovaujama tautinių šokių grupė ir V. Žukausko vadovaujama Brooklyno vaidintojų trupė.

ELIZABETH, N. J.

Velykų šventės mūsų bažnyčioje praėjo iškilmingai. Ypač gražų išpūdį padarė D. Penktadienį pasijų giedojimas. Kun. kleb. M. Kemežis giedėjo Kristaus žodžius, tėv. Gediminas — pranešėjo, o 30 berniukų choras su grupe vyrų — sinagogos pareiškimas. Nežūrint blogo oro, per Velykas visos mišios buvo gausiai lankomos.

Kun. kleb. M. Kemežis šiemet mini 25 metų kunigystės sukaktį. Balandžio 20 Laisvės salėje įvyko pirmasis iš eilės sukaktuvininko pagerbimas. Parengimą su didele programa paruošė mokykla, vadovaujama seselių. Tam tikslui išleista knyga su šimtais sveikinimų.

Parapijos organizacijų atstovų susirinkimai būna kas penktadienį. Aptariami klebono sukakties minėjimo reikalai. Birželio 29 bus rengiamas didžiulis banketas, kuriame dalyvaus vysk. Thomas A. Boland. Šio parengimo garbės pirmininkais yra kun. V. Karalevičius ir kun. J. Pragulbickas. Faktiniu pirmininku išrinktas Jonas Bagočius, jo padėjėjų W. Blazys, sekretorės — M. Zalepugas ir M. Kaskas, išd. kun. V. Karalevičius. Spaudos komisiją sudaro J. Stukas, W. Senkus — anglų spaudai ir J. Žilevičius — lietuviškai spaudai. Taip pat veikia bilietų platinimo, prisiminimo knygos leidimo ir kitos banketo komisijos.

Ieškomas 4-5 kambarių butas Woodhavene ar Richmond Hill apylinkėse 3 asmenų šeimai, mergaitė 3 metų. Prašome pranešti telefonu AX 6-8344.

PARDUODAMAS 1 šeimos su 4 kambariais ir vonia namas; 79-03 262nd St., Floral Pk., N. Y. Galima pažūrėti bet kada. Tel.: FI 7-4593.

KLOUNAS Emmett Kelly Jersey City, N. J., linksmina paralyžuotus vaikus.

New Yorko Studentų Ateitininkų rengiamas

KONCERTAS

Šeštadienį, balandžio 26 d., 6 val. vak. APREIŠKIMO PARAPIJOS SALEJE

PROGRAMOJE DALYVAUJA:

- NIJOLĖ AMBRAZAITĖ, Sopranas;
- LINA SKUČAITĖ, balerina;
- DIANA PAPIELYTĖ, pianistė;
- JUOZAS DAUBENAS, aktorius;
- ALVYDAS KARAŠA, bosas.

Bilieto kaina \$1.50 Stud. ir moksl.1.00

Sokiams gros Romo Butrimo ork.

BOSTONO ŽINIOS

Elenos Kepalaitės išraiškos šokio meno vakaras įvyks Bostone gegužės 11 8 val. v. New England Mutual Hall, Copley Square 225 Clarendon St. Elena Kepalaitė, vilnietė, studijavusi modernaus išraiškos meno šoki Vokietijoje, Marie Wigman sukurtoje mokykloje, sėkmingai reiškiasi šio meno srityje ir spaudos atsiliepiamuose aukštai yra vertinama. Ji šoko jau Australijoje, Kanadoje ir šiuo metu gastroliauja J.A.V. E. Kepalaitė yra ir tapytoja. Numatoma tuo pat metu surengti jos paveikslų meno paroda.

Gimė

Sv. Petro par. bažnyčioje pakrikštyta:

Balandžio 3 — Walter Kosmeh ir Geraldinos Mikalkevičiūtės — Kosmeh sūnus Walter ir Cord vardais. Tėvai gyvena 174 W. 9 St.

Balandžio 13 — Antano Bačiulio ir Eugenijos Jerušauskaitės — Bačiulienės sūnus Jono ir Kęstučio vardais. Tėvai gyvena 48 G St.

P. Ainoris

su savo žmona, buvusia Gaigal, grįžo po žiemos atostogų iš saulėtos Floridos į New Yorką, Siegfried Pl.

Vedė

Balandžio 12 d. šv. Petro parapijos bažnyčioje moterystės sakramentą priėmė Jon Beatty su Olga Grigaliūnaite.

MIRUSIEJI

Po gedulingų pamaldų iš šv. Petro parapijos bažnyčios palaidoti šie asmenys:

Marijona Butniskienė (kovo 21) 67 m. Velionė gyveno 288 W. 3rd St. Nuliūdime paliko dvi dukteris. Palaidota Weymouth, Mass. kapinėse.

Elzbieta Butkevičienė (kovo 24) 62 m. Velionė gyveno 449 W. 2nd St. Nuliūdime paliko vyrą, dvi dukteris ir sūnų. Palaidota Kalvarijos kapinėse.

Povilas Liubikas (kovo 27) 79 m. Velionis gyveno 188 Pond St. Randolph, Mass. Nuliūdime paliko žmoną, tris sūnus ir dukterį. Palaidotas N. Kalvarijos kapinėse.

Albinas Šmaižys (balandžio 5) 80 m. Velionis gyveno 317 W. 4th St. Palaidotas N. Kalvarijos kapinėse.

Antanas Kaunelis (balandžio 9) 72 m. Velionis gyveno 5 Corliss St., Roxbury, Mass. Nuliūdime paliko žmoną ir sūnų. Palaidotas E. Bridgewater, Mass. kapinėse.

Magdalena Ausikaitė (balandžio 10) 83 m. Velionė gyveno 261 Thatcher St., Brockton, Mass. Palaidota N. Kalvarijos kapinėse.

Antanas Pašakarnis (balandžio 17) 65 m. Velionis gyveno 37 Bloomfield St., Dorchester, Mass. Nuliūdime paliko sūnų, dukterį ir seserį. Dar seserį ir broį paliko Lietuvoje. Palaidotas N. Kalvarijos kapinėse.

BARASEVICIUS ir SŪNUS FUNERAL HOME

254 W. Broadway South Boston, Mass.

JOSEPH BARACEVICIUS ir Laidotuvių Direktorius Tel. Andrew 8-2590

Waitkus FUNERAL HOME

197 Webster Avenue PRANAS WAITKUS

Laidotuvių Direktorius ir Balsamuotojas Cambridge, Mass. NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį Nauja moderniška koplyčia šermenimis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemliausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus. Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

NEW YORKAS

Tel. EVergreen 7-4335

Stephen Aromiskis (ARMAKAUSKAS) Graborius-Balsamuotojas MODERNISKA KOPLYCIA

423 Metropolitan Ave. Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas (BIELIAUSKAS) FUNERAL HOME

M. P. BALLAS—Direktorius ALB. BALTRONAS-BALTON Reikalų Vedėjas 660 Grand Street Brooklyn, N. Y. NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS BALSAMUOTOJAS 231 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins-Šalinskas

Laidotuvių Direktorius 84-02 JAMAICA AVE. (prie Forest Parkway Station) Woodhaven, N. Y. Sutelkiam garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai viso miesto dalyse; veikia ventilacija Tel. Virginia 7-4499

William J. Drake-Draguinas

LIETUVIS ADVOKATAS Telefonas JAmalea 6-7272

Vargoninkų

ir chorvedžių dėmesiu Išleista II laida

Kalėdų Balsai

30 kalėdinių giesmių Surinko ir sutvarkė JONAS J. SAUCIŪNAS Kaina \$1.00, 36 pusl.

Gaunama:

DARBININKAS, 910 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, N. Y.